

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

PROTOKOLL

Representantskapsmøte

19. juni 1979

36

PROTOKOLL

over forhandlinger i representantskapsmøte

19. juni 1979

INNHOLDSFORTEGNELSE

	Side:
Åpning og konstituering	3
Beretningen for 1978	4
Regnskap for 1978	6
Utvidelse av Grunnforsikringen	14
Debatten	17
Suppleringsvalg til Sekretariatet	33
Ansettelse av distriktssekretær i Kristiansand S	33
Den faglige situasjon	35
Ordsiftet	49
Navneliste	65
Talerliste	72

Landsorganisasjonen i Norge

holdt ordinært representantskapsmøte *tirsdag 19. juni 1979* i Folkets Hus' store sal i Oslo.

Møtet ble åpnet av LO's formann, *Tor Halvorsen*, som på Sekretariatets vegne ønsket Representantskapets medlemmer og innbudte gjester vel møtt.

Tor Halvorsen la fram Sekretariatets forslag til

SAKLISTE:

1. Beretning for 1978.
2. Regnskap for 1978.
3. Utvidelse av grunnforsikringen.
4. Suppleringsvalg til Sekretariatet.
5. Ansettelse av distriktssekretær i Kristiansand S.
6. Den faglige og politiske situasjon —
Innledninger ved *Tor Halvorsen* og *Reiulf Steen*.

Willie Kristensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, ba om ordet og sa at hans forening, Oslo Stein-, Jord- og Sementarbeideres Forening, hadde sendt inn et forslag vedrørende Fagorganisasjonens Pensjonskasse, og spurte om dette forslaget kunne komme opp til behandling på dagens møte.

Til dette svarte *Tor Halvorsen* at han gikk ut fra at LO's hovedkasserer, *Thor Andreassen*, ved sin gjennomgåelse av regnskapene også kom til å ta opp til belysning problemene omkring Fagorganisasjonens Pensjonskasse.

Ingen hadde merknader til den foreslåtte sakliste, og den ble enstemmig godkjent.

Følgende *forretningsorden* ble enstemmig godkjent:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer kun ved LO's presse- og informasjonskontor.

2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse, og for siste møte ved dets avslutning.

SAKLISTA PUNKT 1:

Beretningen for 1978

Da man forutsatte at Representantskapets medlemmer hadde lest Beretningen på forhånd, refererte *Tor Halvorsen* hovedkapitlene og anmodet om at de representanter som hadde kommentarer til de enkelte avsnitt i Beretningen tok dem opp etter hvert.

Ingeborg Jakobsen, Bekledningsarbeiderforbundet, fremmet følgende forslag under Beretningens kapittel om undervisnings- og opplysningsvirksomhet:

«LO innkaller de av sine medlemmer som er oppnevnt som domsmenn i de lokale arbeidsretter til et seminar for å gjennomgå arbeidsmiljølovens oppsigelsesregler.»

I begrunnelsen for sitt forslag sa Ingeborg Jakobsen at arbeidsgiverne gir sine representanter god skoloring i oppsigelsesregler o. lign., og hun mente at det samme burde gjelde for arbeidstakernes representanter.

LO's nestformann, *Leif Haraldseth*, sa seg enig med forslagsstilleren, og foreslo at forslaget ble oversendt Sekretariatet for bearbeidelse, slik at man kunne få satt forslaget ut i praksis.

Det var enighet om denne fremgangsmåten.

Under kapitlet om Internasjonalt arbeid og utenrikspolitikk, sa *Reidar Albertsen*, Norsk Fengselstjenestemannsforbund, at det ikke var korrekt at hans navn sto under en delegasjonsreise til Sovjet i forbindelse med 1. mai.

Nils N. Johannessen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, etterlyste et avsnitt i Beretningen om energispørsmål. — Det står riktignok hvilket standpunkt som ble inntatt i en bestemt sak, men ikke noe generelt om dette spørsmålet. Han foreslo at man i neste års beretning tar med et avsnitt om LO's syn på energipolitikken, og også sier noe mer om det nedsatte utvalg.

Under avsnittet om LO's forskningsutvalg opplyste *Ragnar Røberg Larsen* at det var en feil i den refererte sammensetningen av utvalget. Ved en misforståelse har man fått med den tidligere sammensetningen av utvalget.

Den riktige sammensetningen er denne:

Ragnar Røberg Larsen — formann, LO, Knut Ribu — sekretær, LO, Børre Pettersen, LO, Rolf Lundell, Handel og Kontor i Norge, Arne Løken, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Jan Balstad, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Arthur Svensson, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforb., Arne Born, Norsk Kommuneforbund, Kristen Nygaard, Norsk Tjenestemannslag, og (Ikke oppnevnt repr.) Norsk Olje- og Petrokjemiforbund.

Røberg Larsen opplyste at det av forskjellige årsaker ikke var holdt møte i Forskningsutvalget i 1978, bl. a. har det vært vanskelig å finne fram til datoer hvor majoriteten av medlemmene i utvalget kunne delta. Til dels har man måttet avlyse møter på grunn av forfall av nøkkelpersoner som skulle innlede om emner som var oppsatt.

— Det vil imidlertid være feil å trekke den konklusjon at aktiviteten fra fagbevegelsens side i forskning har vært lavere enn tidligere. Tvertimot øker innsatsen fra fagbevegelsens side i forskningen fra år til år. Kontakten med medlemmene av utvalget har vært forsøkt holdt på annen måte, bl. a. har vi ved fem anledninger sendt ut viktig materiell til utvalgets medlemmer.

— Jeg vil gjerne føye noen ord til en annen viktig sak som står nevnt i Beretningen. Det gjelder utarbeidelsen av det felles nordiske handlingsprogram vedrørende forskning. Arbeidet med dette ble sluttført i 1978, og medlemmene ble kontinuerlig holdt underrettet om arbeidets gang. Handlingsprogrammet er nå vedtatt av Nordens faglige Samorganisasjon. Samtlige forbund har for lengst fått seg tilstilt dette programmet.

Vi har i flere år arbeidet for en bredest mulig representasjon fra fagbevegelsen innenfor forskningsområdet. Vi bruker her i landet ca. 3 milliarder kroner hvert år til forskning. I tidligere år hadde ikke fagbevegelsen noen mulighet til å kontrollere bruken av disse pengene. I dag har vi et nett av representasjon, og er ikke bare med på å bli informert, men også til dels med og styrer hvor disse pengene skal brukes.

Det er mange oppgaver for Forskningsutvalget å ta fatt på, og det er nok å nevne den nye utviklingen med utstrakt bruk av data, og en teknologi som etter hvert vinner innpass innenfor de aller fleste områder. Det er sjelden vi får

anledning til å snakke om forskning innen fagbevegelsens bestemmende organer, som representantskap og kongress, men jeg vil allerede nå be om at det på neste kongress om to år avsettes tilstrekkelig tid til å få belyst den nye tekniske utvikling, og hvilke følger den vil få for fagbevegelsen. Forskningsutvalget bør da stå sentralt i forberedelsene av en slik programpost på neste kongress.

Tron Strand, Oppland fylke, sa i sitt innlegg at man under avsnittet i Beretningen om LO's juridiske kontor, kunne lese at det er innkommet 4.639 brev til kontoret og behandlet 1735 saker.

— Betyr dette at det ligger ca. tre tusen ubehandlede saker på LO's juridiske kontor? Bakgrunnen for mitt spørsmål er at vi har en sak liggende på juridisk kontor som har overvintret to ganger. Bør da ikke LO's ledelse styrke juridisk kontor ytterligere, slik at man kan få sakene unna.

Steinar Halvorsen, LO's juridiske kontor, svarte at det første tallet gjaldt antall brev, og følgelig er da antall saker noe færre. De fleste saker omfatter flere enn ett brev.

— Vi er de første til å beklage at det forekommer saker som overvintrer. Vi har vært i en vanskelig situasjon ved juridisk kontor, spesielt etter at vi fikk den nye arbeidsmiljøloven. Vi går ut fra at svært mange telefoner i den forbindelse er forårsaket av at loven er ny, og vi håper at dette er en overgangsfase.

— Jeg vil imidlertid påpeke at vi har hatt inntrykk av at forbundene også har anmodet tillitsmennene ute på arbeidsplassene om å ringe direkte til oss. Dette er i og for seg en farlig utvikling, både av hensyn til forbundene og av hensyn til oss. Vi er redd for at det kan bli en viss praksis fremover, noe verken forbundene eller LO er tjent med. Henvendelser til oss skal gå via forbundene.

— Vi håper derved at vi snart kommer tilbake igjen til det som har vært arbeidsformen, nemlig at vi i første rekke ved siden av å være kontor for LO også er konsulenter for forbundene.

Votering:

Sekretariatet foreslo: LO's representantskap innstiller LO's beretning for 1978 til godkjenning på LO-kongressen.

Vedtak: Enstemmig vedtatt.

SAKLISTA PUNKT 2:

Regnskap for 1978:

Dirigenten ga ordet til LO's hovedkasserer, *Thor Andreassen*, som i stedet for å lese tallene i regnskapene, tok for seg de enkelte regnskaper på overhead-prosjektor.

— Situasjonen er at fra 1977 til 1978 steg kontingenten fra 46 millioner kroner til 57.7 mill. kroner. Totalinntekten — d. v. s. at vi legger til renteinntektene — steg fra 52.6 mill. til 66.9 mill. kroner. Jeg gjør i den forbindelse merksam på at vi har hatt en kontingentøkning fra 95 kroner pr. medlem i 1977 til 115 kroner pr. medlem i 1978. Av kontingentinngangen vil dere se at avsetningen til kampfond steg fra 10.8 mill. til 13.2 mill. kroner, og støtten til A-pressen og andre faglig/politiske tiltak steg fra 10.8 til 14.4 mill. kroner. Avsetning til Folkets Hus steg fra vel en halv million til om lag 700.000 kroner. Det som står tilbake til «driften av LO» var 29.4 mill. kroner.

Avsetning til kampfondet økte med 22.2 prosent, økningen til A-pressen og andre tiltak med 33.3 prosent, og renteinntektene steg med 35.6 prosent. Til sammen hadde vi en total økning av inntektene på 14.3 mill. kroner. Kontingenten alene økte med 11.7 mill. kroner.

Av disse 11.7 mill. kroner avsatte vi til henholdsvis kampfond og A-pressen 6.1 millioner kroner, og resten — 5.6 mill. kroner — gikk til vår egen aktivitet.

Dette er kort fortalt inntektssiden.

På utgiftssiden viser vi også utviklingen fra foregående år. Av dette vil det gå fram at vi i tillegg til de nevnte økte avsetninger, også har økte utgifter ved avdelingenes drift, spesielt administrasjonen. Utgiftene økte med hele 15.3 mill. kroner. En vesentlig økning, som jeg skal forklare nærmere.

Jeg vil da ta med noe av det som er årsaken til denne økningen. Den vesentligste økningen er på selve administrasjonen — hele 2.9 mill. kroner, som fordeler seg med 600.000 kroner i økning på lønn. Forklaringen på dette er at vi for det første har fått to valgte tillitsmenn i tillegg, og for det andre er det blitt overflyttet folk fra andre avdelinger — noe som er belastet administrasjonens budsjett. I tillegg har øvrig ansatt personell økt.

De sosiale utgiftene økte med 850.000 kroner. I dette ligger også pensjonsforsikring for de valgte tillitsmenn. Forsikringen dekker bl. a. tillitsmennenes pensjon mellom 60 og 65 år.

Vi har også måttet foreta høyst nødvendig vedlikehold og nyinnredninger, noe som vil fortsette i inneværende år, slik at vi også i år må gjøre regning med store uttellingar til dette. Denne økningen er på 300.000 kroner. De øvrige utgiftenes økning er henholdsvis til brosjyrer og andre trykksaker, telefon, telegrammer o. s. v. — sammenlagt 1 million, til sammen blir dette 2.9 millioner kroner.

Jeg tror det er riktig å nevne dette, fordi det sannsynligvis er en av de økninger de fleste kanskje synes er noe stor, men som det er en rimelig forklaring på.

Vi hadde også en økning i avsetninger og nedskrivninger. Vi har bl. a. skre-

vet ned verdipapirer som vi aldri har tenkt å selge. Det dreier seg om andeler, innskudd og lignende i egne foretak, som ikke er forretningsforetak. Sammenlagt er det nedskrevet 600.000 kroner. Vi nevnte i forrige representantskapsmøte at våre skoler var noe høyt vurdert, alle er vel enige om at vi ikke har grunn til å tro at vi vil selge disse. De bør derfor ikke vurderes for høyt i våre regnskaper, og de er skrevet ned med 1.2 mill. kroner.

I tillegg har vi over alle avdelinger totalt hatt en halv million i nødvendige oppussinger og utskiftninger. Vi har også for første gang forsøkt å forutse omkostningene ved neste kongress, og har derfor avsatt 600.000 kroner til Kongressen. Da får vi ikke alle utgiftene til denne på ett år.

Under posten bevilgninger, er det et stort tall — hele 3.3 mill. kroner. Det er ikke valgbevilgninger, det er ikke i det hele tatt regulære bevilgninger, men «bevilgning» foretatt av Sekretariatet til den nye felles telefonsentral vi har fått i huset. Av dette skal vi egentlig ha tilbake vel en million fra de øvrige andels-haverne i telefonsentralanlegget.

Ser vi på inntektene og utgiftene i forhold til hverandre, vil vi se at vi fikk inn 57.7 mill. kroner i kontingent og 8.9 mill. kroner i renteinntekter.

Av kontingenten hadde vi vedtektsmessige avsetninger på i alt 28.3 mill., og resten — 29.4 mill. kroner — kunne brukes til driften. Vi brukte 34,8 mill. kroner til driften. Det betyr egentlig at vi har brukt 5.4 mill. kroner mer enn det vi får inn i kontingent. Hvor tar vi så det fra? Jo, av renteinntektene. Det er det som egentlig balanserer vårt regnskap, da kommer vi ut med et overskudd for inneværende år på 3.8 mill. kroner.

Jeg vil her legge til at renteinntektene i det alt vesentlige kommer fra pengene i kampfondet.

Vi har også forsøkt å vurdere hvordan kontingentinngangen egentlig er, — om det er en god kontingentinngang, — kan vi anse oss fornøyd med den?

Får vi inn nok kontingent i forhold til medlemstallet?

La oss se nærmere på dette. Tar vi for oss LO's totale medlemstall, så har vi 18.5 prosent ikke yrkesaktive. 81.5 prosent er yrkesaktive, d. v. s. ca. 580.000. Ser vi dette i forhold til hvor mange vi får betalt kontingent for, og vi regner om kontingentinngangen til «idéelle medlemmer» — folk som aldri er syke og aldri er på militærtjeneste o. lign. — så representerer den kontingent vi har fått inn «501.000 slike idéelle medlemmer». Det er da fremdeles 11 prosent av LO's medlemstall, eller om lag 80.000, som av en eller annen grunn ikke betaler kontingent. Det kan skyldes militærtjeneste, kortvarig sykdom, skolegang og arbeidsledighet.

Det er totalt 70.5 prosent av LO's medlemmer vi får kontingent for.

Men vi har likevel grunn til å være fornøyd, for som jeg nevnte, økte vi kontingenten fra 95 kroner pr. medlem pr. år til 115 kroner, d. v. s. en økning

på 21 prosent, mens kontingentinntektene steg med hele 25.3 prosent. En forklaring på dette kunne jo være at økningen i medlemstallet hadde vært stor, men oppgavene vi har fått inn viser at vi bare har hatt en økning på 7.000 medlemmer fra 1977 til 1978, og det svarer ikke til mer enn rundt regnet 1 prosent.

Kontingentinngangen må da ha vært bedre i 1978 enn i 1977. En forklaring kan være at vi har blitt flinkere til å følge opp, men en annen — og kanskje vesentlig — forklaring er at dette er et indirekte resultat av hovedavtaleforhandlingene, hvor vi fikk flere bedrifter med i trekkordninger. Det er vel rimelig å tro at vi fremdeles har litt igjen å hente av denne 1-prosenten, nettopp fordi vi i midten av fjoråret fikk innført lønn under sykdom, noe som gjør at det også under sykdom skal betales kontingent, og av dette følger også økt kontingent til LO.

Når det gjelder status, hadde vi totalt 186 mill. kroner i fjor. Situasjonen var imidlertid den at vi hadde tatt inn sykelønnsfondsmidlene på hele 15.9 mill. kroner. Vi har nå tatt følgen av at dette egentlig er penger som ikke kan stå til LO's disposisjon uten restriksjoner. Det er midler vi kan bruke til helt spesielle tiltak, og de hører derfor ikke hjemme i LO's status.

Nå har vi satt opp et eget regnskap for disse midlene. Den status som er tatt inn i regnskapene har denne fordeling: Kampfondet 114.9 mill. kroner. Det er økt med 13.2 mill. Andre avsetninger har økt med 600.000 kroner til Kongressen. Kapitalkonto er tilført overskuddet for inneværende år, som er 3.8 mill. kroner. Sammenlagt har vår kapital økt med 17.6 mill. kroner.

Hvordan er så pengene plassert? Halvparten har vi i likvide midler i bank. Vi har bundet 50.5 mill. kroner i eiendommer — eller 27 prosent. Det gjelder et par skoler og en eiendom her i Oslo. Av lån har vi 13.8 mill. utestående, om lag 9—10 mill. kroner av dette er lån gitt til A-pressen. Vi har 12 mill. kroner i obligasjoner, og har utestående 8.8 mill. kroner. I aksjer har vi 9.5 mill. kroner.

Så mye om LO's hovedregnskap.

Jeg vil nå ganske kort gå gjennom de enkeltregnskapene som foreligger. I første rekke er det Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttefond (AIS). Det som har interesse her, er inntektene. I 1977 hadde vi totalt 330.000 kroner i inntekter, hvorav 150.000 kroner var en direkte følge av Kongressens vedtak om forskottsbevilgning. I inneværende år har Kongressens beslutning gitt utslag for hele året — med 300.000 kroner. Som dere vil se, har vi gledeligvis også fått en mye bedre tilslutning når det gjelder frivillige bevilgninger fra forbundene. I 1978 var disse på hele 334.000 kroner. Vi håper at vi skal kunne presentere enda bedre tall for inneværende år. Om bruken av disse midlene vil jeg bare kort si at dette ikke er et sted hvor vi «sylter» penger, dette er penger

vi tar i bruk så fort vi får dem, — ofte før vi har fått dem. Vi bevilger pengene til spesielle prosjekter i u-land, såvel i Afrika, Latin-Amerika som i Asia. Det tar imidlertid gjerne noen tid før prosjektene tar sin endelige form, og det er den formuen vi her ser på 1.3 mill. kroner.

Men dette er ikke hele sannheten om våre hjelpetiltak. Vi prøver å bruke disse pengene på en effektiv måte ved å legge dem «i bønn» for søknader til NORAD. På den måten klarer vi stort sett å seksdoble de beløpene vi investerer i hjelpeprosjekter. Vi har hatt et utmerket samarbeid med NORAD.

Fagorganisasjonens Pensjonskasse er ett av de større økonomiske problemer vi står overfor innad i organisasjonen. Utgiftssiden er her den viktigste. Her kan man dessverre ikke stille appetitten etter hva vi får inn i inntekter. Vi hadde totalt utbetalinger på 16.2 mill. kroner, av dette gikk hele 4.5 mill. kroner til enke- og barnpensjoner. Den største delen — 11.3 mill. kroner — gikk til rene alderspensjoner. Hvordan blir så dette dekket?

De regulære medlemsinnskudd var på 2.6 mill. kroner. Det er for dem som i dag er i arbeid og er medlemmer av Pensjonskassen. Resten av dekningen skjer ved renteavkastning. Tilskuddet fra LO er på 1.3 mill. kroner. Det er de 5 prosent LO betaler for regulære medlemmer av kassen, 0.9 mill. kroner er den andel medlemmene selv betaler. De resterende 11 mill. kroner er egentlig *underskudd*, og etter våre retningslinjer for kassen, blir dette fordelt på de enkelte forbund og fagforeninger etter en spesiell fordelingsnøkkel.

Det som vil skje fremover er at medlemsinnskuddet på 2.6 mill. kroner gradvis vil bli mindre, for til slutt å stoppe helt opp. Garantitilskuddet vil stadig vokse, i alle fall fram til 1986. I tillegg til dette vil de totale utbetalinger, som nå er på 16.2 mill. kroner, hele tiden øke. Vi har prognoser som regner med om lag 8 prosent økning i året. Det betyr langt over en fordobling av de utlikninger som nå er foretatt, sannsynligvis bortimot en tre-dobling.

Noe mer enn dette om Fagorganisasjonens Pensjonskasse vil vi ikke ha anledning til å legge fram for *dette* Representantskapet. Vi holder på med bearbeiding av denne saken, og håper at vi kan legge fram mer detaljerte opplysninger, og kanskje også finne en utvei på hvordan vi skal løse det. Dette vil bli en av de største interne oppgaver vi vil komme til å stå overfor, og Pensjonskassen er en sak vi ikke kan bringe til opphør. Det vil her påhvile oss et solidarisk ansvar for å skaffe midler til veie. Vi vil komme tilbake til en mer detaljert diskusjon om Pensjonskassen på et senere tidspunkt etter at spørsmålet er mer utredet.

Regnskapene for *Folkets Hus' Fond* er relativt problemfrie, et fond som administreres av LO. Inntektene var i 1978 på 2.2 mill. kroner, hvorav 1.4 mill. kroner skriver seg fra renter på kapitalen. De avsetninger vi får fra LO beløper seg til 691.700 kroner. I tillegg kommer renter av bankinnskudd, 420.000 kro-

ner bruker vi til å drive Folkets Hus Landsforbund, mens 1.8 mill. kroner blir overført til selve fondet. Fondet er på 26.3 mill. kroner, som er brukt slik:

4 mill. kroner er plassert i det vi vil kalle lavrenteobligasjoner — 4—5 prosent — det er gamle lån — hjelpelån. 21.4 mill. kroner er plassert til relativt vanlig rente — 9 prosent. Lånene er fordelt på 354 forskjellige lån til i alt 177 medlemsorganisasjoner.

Når det gjelder *Opplysnings- og utviklingsfondet*, kan kanskje tallene som framgår av regnskapene virke noe forvirrende, hvis man ikke får nærmere forklaring på hva som har skjedd.

I 1977 opererte vi med en inntekt på 36 mill. kroner, og for 1978 på 25.4 mill. kroner. Dette vil i og for seg virke meningsløst når vi vet at vi fra midten av 1978 fikk en økning av støtten til OU-fondet, spesielt fra den private sektor. Forklaringen er den at vi i innværende år har avsluttet regnskapet nøyaktig ved årsskiftet. Det har vi ikke gjort tidligere, og på grunn av dette har vi fått følgende situasjon: Innbetaling fra «den offentlige sektor» ble i 1977 inntektsført for fem kvartaler. Det vil si at ett kvartal på dette årets regnskap hører hjemme i regnskapet for 1978. Det riktige tallet for 1977 blir da 33.6 mill. og for 1978 28.1 mill. kroner. (Den røde streken i 1977 er atskillig kortere enn i 1978). I 1977 ligger det fire kvartaler fra «den private sektor», mens det i 1978 er bare tre kvartaler. Dette er et engangsfenomen, men jeg vil prøve å vise virkningene av det. Fra den private sektor fikk vi ikke pengene for 4. kvartal 1977 innbetalt for i mai i år. Regner vi med denne innbetaling, vil den private sektor ha like store innbetalinger i 1978 som i 1977.

Totalt brukte vi i 1978 33 mill. kroner. Enkelte vil da kanskje spørre hvorfor vi satte opp et så stort budsjett? Jo, nettopp i påvente av at reguleringen av avtalen i den private sektor ved siste tariffrevisjon skulle gi utslag i større inntekter.

Det viste seg imidlertid at inntektene for 1978 bare ble 28.2 mill. kroner. Totalt brukte vi 33 mill. kroner. 30.9 mill. kroner ble overført til AOF til kursvirksomhet og 2.1 mill. ble brukt til felles tiltak. Beløpene til fellestiltak har gått ned fra 1977 til 1978 — nettopp fordi vi ville være forsiktige og bruke mest mulig av pengene til kursvirksomhet, som igjen vil si tilbakeføring til forbundene. Dette førte til at formuen vi opererer med i OU-fondet på 7.1 mill. kroner, ikke er fullt så stor, idet vi etter å ha betalt AOF for kursvirksomheten i samsvar med budsjettet for 1978, har fått formuen redusert til 4.2 mill. kroner.

Av denne formue er 1.5 mill. kroner bundet i lån. I den forbindelse vil jeg minne om at vi har besluttet å bygge aktivitetshus på Sørmarka. Midlene til dette må tas fra dette fondet.

Hvordan vil så situasjonen se ut på lengre sikt?

Vi ble alvorlig sjokkert da vi fikk den første innbetalingen i år på 6.1 mill. kroner, noe som egentlig ville bety at justeringen ved tariffrevisjonen i det hele tatt ikke hadde slått ut. Hadde det vært tilfelle, måtte vi ha gått meget radikalt til verks for å skjære ned budsjettet.

Ved den siste innbetalingen — nå i juni — slo imidlertid økningen ut. Vi fikk vel 9 mill. kroner. I dag er situasjonen den at vi fra den «private sektor» har fått inn 16.7 mill. kroner, fra den offentlige 2.8 mill. kroner, og vi vil få fire slike kvartaler på 2.8 fra den «offentlige sektor». Fra andre har vi fått inn 1.2 mill. kroner pr. dato. Det er lagt opp et totalbudsjett for hele året på 42.2 mill. kroner, hvorav 40.7 skal sendes over til AOF for kursvirksomhet i forbundenes regi. Til felles tiltak har vi denne gang bare funnet plass til 1.5 mill. kroner.

Vi mener imidlertid at dette er et realistisk budsjett, og under forutsetning av at vi fra den private sektor får om lag 9 mill. kroner for de to gjenværende kvartaler, så vil dette gå bra.

Revisjonssjef *Arne G. Strangel* leste følgende *revisjonsberetning til regnskapene for 1978*:

Vi har idag gått igjennom og underskrevet regnskapene for året 1978 for Landsorganisasjonen i Norge med underregnskaper, Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse, Folkets Hus Fond og Opplysnings- og Utviklingsfondet. For Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomite og Fagorganisasjonens Stønads-kasses Fond er det av gitt egne beretninger.

Revisjonen er utført fortløpende og i samsvar med vedtekter og gjeldende bestemmelser om revisjon og god revisjonsskikk. Bilagene er gjennomgått av Revisjonsutvalget i dets møter gjennom året. Det er påsett at det foreligger tilfredsstillende legitimasjoner for de foretatte posteringer. Det er videre kontrollert at utbetalinger av ekstraordinær karakter støtter seg til organisasjonsmessig fattede vedtak ifølge protokoller.

Landsorganisasjonens regnskap viser et overskudd på kr. 3.788.309,36 etter at det er foretatt avskrivninger på fast eiendom og andre aktiva med ialt kr. 2.350.770,38. Overskuddet er tillagt kapitalkonto.

Pensjonskassens regnskap viser et underskudd på kr. 11.030.264,51. Beløpet vil, i henhold til vedtektene, bli utlignet på medlemsorganisasjonene.

Regnskapet til Folket Hus Fond viser et overskudd på kr. 1.729.743,30. Beløpet er tillagt kapitalkonto.

Etter at det er foretatt normale avskrivninger og utgiftsført renter av LO's kapital med kr. 1.100.000,— viser regnskapet for Lørenvangen 35 et underskudd på kr. 61.455,73.

Revisjonskontorets regnskap viser et underskudd på kr. 57.510,76. Til disposisjon pr. 31. desember 1978 kr. 271.784,19.

Opplysnings- og Utviklingsfondets kapital pr. 31. desember 1978 var på kr. 7.078.584,39. Av dette beløp er kr. 1.500.000,— plassert som lån i A/S Statsansattes Hus.

Ifølge innhentede oppgaver utgjorde garantiansvaret ved årets utgang kr. 1.674.651,—.

For renteinntektene av de opparbeidede fonds i sykelønnsordningen og anvendelsen av disse midler er det utarbeidet en egen oversikt som følger regnskapet.

Vi finner at de framlagte regnskaper er tilstrekkelig spesifisert. De er satt opp i samsvar med grunnsetninger for en ordentlig regnskapsførsel og gir etter vår mening et riktig bilde av den økonomiske forvaltning i 1978 og den finansielle stilling ved årsskiftet.

Regnskapene innstilles til godkjenning.

Oslo, den 16. mai 1979

Landsorganisasjonens Revisjonsutvalg

Landsorganisasjonen i Norge
Revisjonskontoret

Harry Jørgensen

Jens P. Torp

Storm Lundberg

Arne G. Strangel
statsaut. revisor

Finn Andersen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, spurte om det under posten «Andre bevilgninger» er foretatt bevilgninger til A-pressen, og spesielt til Oslo Arbeiderblad?

Willie Kristensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, sa at for hans forening var nå snart Fagorganisasjonens Pensjonskasse blitt et være eller ikke være.

— Nå må denne saken løses, og jeg hadde helst sett at vårt forslag som gjelder endring av § 8 punkt d) var blitt realitetsbehandlet her i dag.

Erling Ask, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, mente at regnskapene, i likhet med LO's beretning, burde ha vært sendt ut på forhånd, slik at Representantskapets medlemmer kunne fått tid til å sette seg inn i regnskapene på en grundigere måte. — Det er helt umulig for representantene på den korte tiden fra møtet åpner og til regnskapene behandles å kunne sette seg inn i alle detaljene i regnskapet. Jeg ville i hvert fall personlig ha følt at jeg ikke drev ren sandpåstrøing i en så viktig sak.

Odd Isaksen, Sekretariatet, mente at det var riktig at problemene omkring Fagorganisasjonens Pensjonskasse til slutt fant sin avgjørelse og slutføring i Representantskapet.

I 1978 hadde Pensjonskassen en uttelling på 16.2 mill. kroner, og forbundenes utlikning utgjør noe over 11 mill., d. v. s. at i underkant av en tredjedel av kostnadene i Pensjonskassen belastes på ordinær måte.

Vårt forbund er i den situasjon at vi ikke bare har fagforeningene med i Pensjonskassen, men våre målekontorer har også en rekke av sine medarbeidere med i Pensjonskassen.

— Jeg vil — i likhet med Kristensen — understreke alvoret i situasjonen. Vi er av LO's administrasjon blitt bedt om å uttale oss om saken, men alle må

skjønne at det ikke er lett for et forbund å uttale seg om en så komplisert sak. Saken er imidlertid ført opp på saklista til vårt forbundsstyremøte i juli, selv om vi selvfølgelig ikke kan peke på en løsning av hele problemet omkring Fagorganisasjonens Pensjonskasse.

Thor Andreassen svarte Finn Andersen at det ikke lå bevilgninger til partiet i 1978. Den vesentligste bevilgningen var ny telefonsentral til 2.7 mill. kroner. Det er beslutninger Kongressen har fattet som utgjør 565.000 kroner, hvorav AIS alene representerer 300.000 kroner. I forbindelse med Framfylkingen har vi en kongressbeslutning om 100.000 kroner. Ved siden av dette har den for innværende år fått en støtte på 90.000 kroner.

Når det gjelder Pensjonskassen, så er det eneste man kan si på dette tidspunkt at det er et meget alvorlig problem. Vi må følge opp våre forpliktelser her, og regningen må betales. Det blir da en intern sak hvordan det skal fordeles mest mulig rettferdig. Denne prosessen må Sekretariatet ta på seg i tiden som kommer.

Sekretariatet har sikkert registrert det framsatte ønske om utsendelse av regnskapene, og de må da få den fornødne tid på seg til å vurdere den saken.

Jeg vil i den anledning legge til at det ikke er noen sandpåstroingsoppgave Representantskapet påtar seg. Regnskapet er for det første saumfart av vår statsautoriserte revisor, som har lagt fram sin beretning, og som med hele sin autorisasjon innestår for riktigheten av regnskapet. I tillegg hertil har Kongressen valgt et revisjonsutvalg som kontrollerer foretatte disposisjoner, og følger såvel vedtak fattet i LO's besluttende organer som øvrige disposisjoner foretatt av administrasjonen.

Votering:

Fra Sekretariatet forelå innstilling om at *Representantskapet innstiller regnskapene til godkjenning overfor Kongressen.*

Vedtak:

Sekretariatets innstilling ble enstemmig vedtatt.

SAKLISTAS PUNKT 3:

Utvidelse av grunnforsikringen

Fra Sekretariatet forelå følgende innstilling:

«Ved tariffforhandlingene i 1976, 77 og 78 har det vært forhandlet om opprettelse av en avtalefestet forsikringsordning uten at dette har ført fram. På denne bakgrunn vedtok Fellesutvalget for kollektive forsikringer den 19/12-1978 å utrede spørsmålet om å bygge ut vår egen Grunnforsikring tilsvarende den stipulerte premie for en avtaleforsikring.

Landsorganisasjonens sekretariat behandlet saken i sitt møte 20. januar 1979, og fattet følgende vedtak:

«Sekretariatet gir sin tilslutning til vedtaket i Fellesutvalget for kollektive forsikringer i forbindelse med utbygging av Grunnforsikringen. Personforsikringskomiteen pålegges å utarbeide forslag for utvidelser som ligger innenfor rammen av 0,2 % av lønn som tilsvarer den stipulerte premie for en avtaleforsikring.

Personforsikringskomiteen arbeider med sikte på at eventuelle utvidelser kan gjennomføres fra 1. januar 1980. Det forutsettes at forslag til utvidelser forelegges Sekretariatet og de berørte forbund».

Personforsikringskomiteen har fremmet sin innstilling i henhold til mandatet. Innstillingen er anbefalt av Fellesutvalget for kollektive forsikringer og LO's sekretariat. Av omsyn til det videre arbeid med forsikringssaken i de forskjellige forbund, ønsker LO's sekretariat Representantskapets tilslutning og oppfordring til forbundene om å bevare Grunnforsikringen som en lik og solidarisk ytelse i forbundene.

LO's Representantskap innbys til å gjøre følgende vedtak:

1. Representantskapet gir sin tilslutning til den foreliggende innstilling om påbygging av Grunnforsikringen og henstiller til forbundene å slutte seg til ordningen.
2. En avstår fra å fremme krav om avtaleforsikring ved kommende tariffrevisjon og søker på annen måte å oppnå kompensasjon for egenfinansiering av forsikringsytelser.
3. Forbund som ikke ser seg i stand til å tiltre Grunnforsikringens utvidelse fra 1. januar 1980, kan i en overgangperiode opprettholde tidligere ytelser. Dette kan også gjelde for forbund som nå melder seg til Grunnforsikringen som tidligere ikke har vært tilsluttet.»

LO's hovedkasserer, Thor Andreassen, ga følgende orientering om bakgrunnen for den foreliggende innstilling fra Sekretariatet om utvidelse av Grunnforsikringen:

Den innstilling som i dag forelegges Representantskapet om utbygging av våre egne forsikringsordninger, må sees i sammenheng med fagbevegelsens bestrebelser for å skaffe medlemmene og deres familier større økonomisk trygghet for liv og helse.

Det var også dette ønske som lå bak det opprinnelige kravet om en tariffestet forsikringsordning som første gang ble reist ved tariffrevisjonen i 1976.

I samsvar med Representantskapets vedtak var det fra LO's side krevd at 1 % av lønn skulle innbetales fra tariffbundet arbeidsgiver til «Fagbevegelsens Fond for Kollektive personforsikringer». Når kravet gikk ut på at innbetalingene skulle skje til vårt fond, så bygger det på det prinsipielle syn at de midler som arbeidsgiverne skulle innbetale var en del av «kaka» ved tariffoppgjøret, og dermed våre penger. Derfor ville vi ha full innflytelse både over utformingen av forsikringsordningen og forvaltningen av midlene.

Verken i 1976 eller i 1977 lyktes det å komme til enighet. Arbeidsgiverforeningen ville ikke akseptere fagbevegelsens krav om styringsrett. Saken ble reist på nytt under tariffoppgjøret i 1978. Det lyktes da å bli enige om å opp-

rette en kollektiv gruppelivsforsikring som skulle tre i kraft fra 1. april 1979. Det var enighet om at forsikringen skulle gi inntil kr. 50.000,— ved dødsfall, og at kostnadene skulle begrenses til 0.2 % av lønn.

Derimot kom partene ikke til enighet om hvordan ordningen skulle administreres. Arbeidsgiverforeningen krevde, forbausende nok, at tarifforsikringen skulle administreres av Rikstrygdeverket, med mindre partene ble enige om å etablere en annen ordning, f. eks. i LO's og N. A. F.'s regi. Jeg nevner dette, fordi det er en av de spesielt viktige ting i forbindelse med vårt videre arbeid. Etter at protokollen ble kjent, kom det et sterkt press fra våre grunnorganisasjoner som tok avstand fra de to administrasjonsløsninger som var nevnt. Disse gruppene ønsket at ordningen i sin helhet skulle administreres av Samvirke. Mange gikk ennå lenger, blant annet var det landsmøter som sa at fikk man ikke dette til fikk man heller si nei til avtaleforsikringen og i stedet bygge ut Grunnforsikringen.

I forhandlingsmøtet mellom LO og N.A.F den 19. desember meddelte vi Arbeidsgiverforeningen dette, og ba om at drøftelsene skulle tas opp igjen på basis av en tidligere skisse, som bygget på en 50/50-delning mellom Samvirke og de øvrige selskapene. På denne måten mente vi at fagbevegelsen ville få styringsretten med de fagorganisertes forsikringsforhold, mens de øvrige selskaper fikk sloss om de uorganiserte.

Resultatet var at partene ikke fant grunnlag for å ta opp igjen forhandlingene med sikte på å gjennomføre noen ordning i 1979.

Det var dette som var bakgrunnen for Fellesutvalgets beslutning om å utrede spørsmålet om å bygge ut vår egen grunnforsikring tilsvarende den stipulerte premie for en avtaleforsikring.

Innstillingen som nå forelegges Representantskapet er utarbeidet av en personforsikringskomité bestående av representanter for forbundene. LO og Samvirke.

Innstillingen er senere behandlet i de fellesforum i fagbevegelsen som stiller med forsikringsspørsmål og i LO's sekretariat, som anbefaler den påbygging av Grunnforsikringen som foreslås fra 1. januar 1980.

Thor Andreassen ga utfyllende illustrasjoner på overhead-prosjektor over differansen i tidligere ytelser og den foreslåtte økning av ytelsene, og hva dette ville koste.

Forslaget innebærer en vesentlig økning av Grunnforsikringens ytelser, og premien vil øke fra kr. 59,— til kr. 129,— pr. år.

Grunnforsikringen er en forsikringsordning hvor det enkelte forbund selv beslutter sin tilmelding. Forbundene er helt selvrådende, ingen andre fellesfora kan fatte beslutninger om kollektiv tilmelding. Når jeg presiserer dette så sterkt, er det for å understreke at når saken nå legges fram for Representant-

skapet, er det for å understreke viktigheten i vårt engasjement på dette området. Vi mener at en anbefaling fra Representantskapet vil kunne veie tungt når forbundene skal treffe sin beslutning om tilmelding.

Fire fagforbund, som representerer mer enn 200.000 medlemmer, har allerede i sine besluttende organer truffet vedtak om å tiltre utvidelsene fra 1. januar 1980.

Grunnforsikringen omfatter i dag 20 fagforbund med ca. 450.000 medlemmer.

Det er forbund som har meddelt at de av økonomiske eller andre grunner ikke er i stand til å tilmelde seg denne ordningen fra den tid som her er skisert, og det er selvfølgelig intet til hinder for at disse forbundene kan tilmelde seg ordningen på et senere tidspunkt.

Når vi gjerne vil bygge opp denne ordningen i egen regi, er det ikke fordi vi ikke har tillit til Rikstrygdeverket, men fordi vi har vært vitne til at alle de tiltak vi har satt i verk for våre medlemmer, til slutt har fått en politisk løsning, administrert av statlige organer. Og når en ting er administrert av statlige organer, så er det allemanns eie. Det har vært nødvendig å ha denne ordningen fordi vi ønsker å legge mer vekt på medlemsboka, for på den måte å kunne vise våre medlemmer et verdipapir i selve medlemskapet.

Jeg vil med dette anbefale den innstilling som foreligger.

Debatten

Einar Hysvær, Sekretariatet, sa innledningsvis at hans forbund ikke kunne godta at det avstås fra å fremme krav om avtaleforsikring ved kommende tariffrevisjon.

— Jeg kan derfor ikke stemme for det foreliggende forslag. Avtalen som ble inngått ved tariffrevisjonen i 1978, må være så sterkt forpliktende at forhandlingene om en endelig løsning av avtaleforsikring må fortsette. Hvis det foreliggende forslag blir vedtatt, vil det kunne bli oppfattet som om våre medlemmer blir fratatt noe de oppnådde ved tariffrevisjonen i -78. Jeg vil også minne om at forhold vedrørende tariffrevisjonen i 1980 ikke skal behandles i dette representantskapsmøte. Punkt 2 i forslaget bør derfor utstå til neste møte i Representantskapet.

Foran tariffrevisjonen i 1978 uttalte LO's formann følgende til Representantskapet:

«Det er min oppfatning at forsikringssaken må finne sin løsning ved kommende tariffrevisjon. Det er avgjort behov for å få et slikt gjennomslag nå. Både i Sverige og Finland er det for flere år siden opprettet slike avtaler. Her står vi overfor en ytelse som alle forbundsområder ønsker å få.»

Jeg tror vi må kunne si det samme i dag, og foran neste tariffrevisjon.

Det var for øvrig en skuffelse for oss at avtaleforsikringen ikke kunne gjennomføres i år, som forutsatt i avtalen av 78. Årsaken er igjen den samme, uenighet om hvem som skal administrere ordningen — Samvirke, Rikstrygdeverket, eller private selskaper sammen med Samvirke.

Er det virkelig slik at det er et sterkt press fra medlemshold innen LO som krever at en avtaleforsikring så absolutt skal administreres av Samvirke? Hvorfor protesterer da ikke medlemmene på alle de store bedriftene rundt om i landet som gjennom lokale avtaler og tilbud har fått en avtaleforsikring som i stor utstrekning administreres av private selskaper. Er det ikke rimelig å tro at det vesentligste for LO-medlemmene er å få en god forsikringsordning uten betydelige kostnader for dem selv? En egen forsikringsordning for medlemmene betalt av dem selv kan for øvrig aldri bli en like god forsikringsordning som en avtaleforsikring betalt av arbeidsgiveren. Det som burde være avgjørende for LO er å få til en avtaleforsikring. Administrasjonen av denne burde være av underordnet betydning. Dette ville være mest i medlemmenes interesse, uansett om de har grunnforsikring eller ikke.

Jeg vil imidlertid gjerne se at Samvirke vokser, og mitt standpunkt må ikke oppfattes som et angrep på Samvirke. Jeg vil også hilse med glede en samfunnsmessig styring, og etterhvert overtagelse, av de private forsikringsselskaper. I den blandingsøkonomien vi har utviklet i den tid arbeiderbevegelsen har hatt innflytelse i vårt samfunn, har vi hittil akseptert at det skal være et privat næringsliv, med blant annet private forsikringsselskaper, hvor naturligvis privatkapitalistiske bedrifter er kunder. Er det ikke da ganske naturlig at slike bedrifter reagerer på kravet om at forsikringsordninger de skal betale skal bli administrert av fagbevegelsens eget forsikringsselskap?

Jeg er for sosialisering — jeg er for at Samvirke vokser —, men dette hensynet må være underordnet kravet om en rimelig og god forsikringsordning for LO's medlemmer. Vi bør ta konsekvensen av hvilket samfunn vi lever i. På bakgrunn av vårt forbunds struktur, med medlemmer i en rekke små bedrifter, spredt rundt om i hele landet, så er denne saken svært viktig for oss. På de store bedriftene er det i stor utstrekning også for våre medlemmer avtalt brukbare forsikringsordninger, hvor Samvirke er ett av mange andre selskaper som er inne i bildet. Medlemmene i disse bedriftene vil sannsynligvis stille seg noe avvisende til innføring av en grunnforsikring fra 1/1-1982, — tidspunktet som eventuelt kan bli aktuelt for oss — som f. eks. betyr minst fem kroner i kontingentforhøyelse pr. uke. For våre medlemmer i de små bedriftene vil en avtaleforsikring få spesielt stor betydning.

En avtaleforsikring vil derfor i aller høyeste grad være en solidarisk forsikring, som vil komme de mer ressursvake medlemmene til gode. Disse med-

lemmene har som regel også de dårligste lønningene. For disse vil en kontingentforhøyelse på f. eks. fem kroner til grunnforsikringen bli en ekstra stor belastning. Den store feilen med grunnforsikringen er også at man har samme premie uansett inntekt.

Jeg tror at det av de grunner jeg her har nevnt, vil bli svært vanskelig for oss å få flertall for tilslutning til grunnforsikringen, en sak som vi ikke kan få behandlet før på landsmøtet i 1981.

LO er en interesseorganisasjon som først og fremst skal ivareta medlemmenes interesser. Hva er det da som er mest i medlemmenes interesse? Er det å drive forsikringsselskap eller er det å arbeide for at medlemmene snarest mulig får en god forsikringsordning gjennom tariffert avtaleforsikring? Også sett i dette perspektiv bør vi ikke droppe tanken om en avtaleforsikring. Avtaleforsikringen bør gjennomføres, uansett administrasjonsformen. Jeg tror Rikstrygdeverket kan være en meget aktuell løsning. Man kan også gå inn for det svenske mønsteret, eller at vårt selskap kan få en rimelig andel. Så får vi heller ad politisk vei fortsette arbeidet med å få samfunnsmessig styring over forsikringskapitalen.

Det er vel blåøyd av meg å tro at jeg kan bevege Representantskapets medlemmer til å ta et annet standpunkt enn det foreliggende forslag, som er foreslått av Sekretariatet mot min stemme. Jeg vil imidlertid likevel på vegne av NNN legge fram følgende forslag som et foreløpig alternativ til Sekretariatets forslag:

«Punkt 2 i Sekretariatets forslag har sammenheng med neste års tariffrevisjon. Tariffrevisjonen 1980 skal behandles på møte i Representantskapet 13. og 14. desember. Saken må derfor utsettes til drøftelse på dette møte.»

La oss nå tenke oss om enda en gang. En utsettelse vil også sikre en grundigere organisasjonsmessig behandling.

Til slutt: — Det er fortsatt min absolutte overbevisning at en avtaleforsikring er den beste løsningen for alle LO's medlemmer, uansett om en har grunnforsikring eller ikke. La derfor avtalen av 1978 komme medlemmene til gode i 1980.

Otto Totland, Sekretariatet: — NNN er ett av de få forbund som ikke står i grunnforsikringen. En diskuterte spørsmålet om avtaleforsikring meget grundig ved tariffrevisjonen 1978 uten å komme fram til en akseptabel løsning. Jeg tror ikke det er realistisk å tro at vi vil komme noen vei ved tariffrevisjonen i 1980. Forskjellen mellom denne ordningen og en ordning hvor Arbeidsgiverforeningen er part, er at en her vil ha en forsikring som utelukkende knytter seg til de fagorganiserte innenfor LO. En avtaleforsikring med Norsk Arbeidsgiverforening vil gjelde alle som omfattes av tariffavtaler, uansett om de er organiserte eller uorganiserte. En må endre ytelsene i grunnforsikringen.

fordi de nåværende ytelser er fra 1971. Vi bør ta sikte på ikke bare å kompensere ytelsene i forhold til inflasjonstakten, men også å få en reell økning av ytelsene.

Forslaget som foreligger innebærer at man skal ha en endring i forsikringen fra 1. januar 1980. Riktignok er det slik at denne forsamlingen bare skal gi råd. Det er de enkelte forbund som eventuelt bestemmer om de skal tiltre ordningen.

Oppfatningen innen vårt forbundsstyre er at en bør ha en annen dato enn 1. januar 1980 til endringene i forsikringen. Forsikringsordningen vil da komme på et tidspunkt hvor en har hatt inntektsstopp i ett år, og vi vil ikke kunne få lønnsøkninger før ved den ordinære tariffrevisjon i april/mai 1980.

Jeg fremmer følgende forslag:

«Endringene i Grunnforsikringen både hva ytelser og premie angår gjøres gjeldende fra 1. januar 1981.»

Hvis imidlertid de fleste forbund vedtar å gå med i ordningen fra 1. januar 1980, så vil det innebære at mange forbund vil måtte tiltre ordningen på et senere tidspunkt, noe jeg synes er ugunstig. Forbundene bør kunne tilslutte seg ordningen på samme tidspunkt.

I innstillingen heter det: «Av omsyn til det videre arbeid med forsikringssaken i forskjellige forbund, ønsker LO's sekretariat Representantskapetets tilslutning og oppfordring til forbundene om å bevare grunnforsikringen som en lik og solidarisk ytelser til forbundene.»

Hvis det da er slik at enkelte forbund av økonomiske grunner ikke klarer å gjennomføre dette fra 1. januar 1980, så vil det en viss tid bli ulikheter forbundene i mellom.

Jeg går for øvrig ut fra at både Landsorganisasjonen og forbundene før de nye ytelsene trer i kraft, sender ut informasjonen slik at de enkelte LO-medlemmer får kjennskap til forsikringsordningen.

Jeg forslår imidlertid at den nye ordningen utsettes ett år — til 1. januar 1981.

John Ravnaas, Handel og Kontor i Norge, fant ikke grunnlag for å diskutere økningen i ytelsene, som han synes var meget positive.

— Vi kan for øvrig konstatere at det ikke har vært noen forsikringsdebatt blant våre medlemmer. Som ansvarlige tillitsmenn har vi imidlertid innsett nødvendigheten av å sikre våre medlemmer rimelige forsikringsordninger, og dette kan komme til uttrykk både i forbundsparagrafene i de enkelte forbund og i LO. Jeg oppfatter Sekretariatets behandling av saken slik at når det var snakk om å gi et råd til fagforbundene, så var ikke det tiltenkt i den opprinnelige saklisten for dette representantskapsmøte. Sekretariatets siste behandling av saken foregikk 11. juni. Man kan da tolke det som om dette er kommet opp

som en tilleggssak på dette representantskapsmøte. Vi kjenner til at mange fagforbund har vedtak om at det er landsmøtene som må foreta vedtak om endring av kontingenten, eller eventuelt at landsstyrene kan foreta slik endring. Når man da tenker på hvilken kort frist LO's sekretariat gir forbundene til organisasjonsmessig behandling av saken, burde Sekretariatet ha vurdert å gi en lengre tidsfrist og forsøkt å få alle forbundene med samtidig. Det må være uriktig at vi igjen skal få en periode hvor en del fagforbund er med i denne bedre ordningen, mens en del andre av forskjellige årsaker må gå med i ordningen ett år senere. I realiteten betyr den nye ordningen en kontingentforhøyelse på ti prosent, og det kunne vært interessant å ha fått formannens tale om den faglige situasjon — hvor jeg tror vi vil bli forespeilet en situasjon for 1980-årene hvor vi skal ligge temmelig lavt i våre krav —, mens fagbevegelsen selv går ut med en kontingentforhøyelse på ti prosent. Dette tror jeg er en uheldig situasjon overfor en rekke av våre tilsluttede forbund som har betydelige lavtlønnsgrupper.

Det ble sagt at det var en rekke forbund som allerede hadde varslet at de ville tilslutte seg ordningen. Rent bortsett fra at jeg gjerne skulle vite i hvilke fora de kan ha nådd å behandle dette etter at Sekretariatet sluttbehandlet det 11. juni, synes jeg vi her skulle slå inn på en solidaritetslinje, og ber om at man gjennomfører de økte ytelsene i forsikringen på et likt tidspunkt for samtlige forbund.

Jeg vil også minne om at det er en rekke av våre medlemmer som for 1980 ikke forventer noen lønnsøkning.

Jeg synes Sekretariatet burde ha lagt opp til en overgang med rimelig tid til behandling av saken i forbundene, og jeg ber de forbund som enten har vedtatt å slutte seg til eller er i ferd med å gjøre det om å se på en solidaritetslinje.

Olaf Axelsen, Sekretariatet: — Det hadde selvfølgelig vært det beste om man hadde fått til en avtaleforsikring. Jeg var med i det underutvalget som behandlet saken under tariffrevisjonen, og det gikk klart og tydelig fram fra Norsk Arbeidsgiverforenings representanter at de ikke ønsket noen ordning som skulle være en særfordel for de fagorganiserte. Det ble med en gang slått fast at de kunne gå inn på en viss form for forsikring, men da skulle det være gjennom de offentlige organer, gjennom trygdesystemet. Og det ut fra den enkle kjennsgjering at fagbevegelsens medlemmer ikke skal få noen særfordeler framfor de uorganiserte.

Jeg tror at selv om spørsmålet blir tatt opp igjen ved neste tariffrevisjon, så vil Norsk Arbeidsgiverforening innta samme standpunkt. LO's hovedkasserer, som var leder av underutvalget ved tariffrevisjonen, kastet fram en rekke tanker om hvordan man skulle kunne løse spørsmålet. Blant annet ble det fore-

slått en ordning som den de har i Sverige, men også det ble avvist av Arbeidsgiverforeningen.

La oss derfor være klar over, at selv om vi reiser saken på ny, er det små muligheter til å få til en ordning ad avtalemessig vei, hvis man ikke vil gå gjennom trykkesystemet.

Jeg har vanskelig for å se at Totlands forslag har noen realitet, og jeg har vanskelig for å se at det er usolidarisk at noen slutter seg til ordningen før andre. Det er klart og tydelig slått fast i det vedtaket Representantskapet er innbudt til å gjøre, at man kan slutte seg til ordningen etter hvert som man får behandlet det i de respektive forbund.

Det at vårt forbund ennå ikke har fått anledning til å behandle saken, kan ikke få meg til å si at forslaget bør utsettes til 1981. De som har anledning til å tiltre forslaget fra 1. januar 1980, må etter min oppfatning få full anledning til det.

Jeg anbefaler Sekretariatets innstilling.

Rolf Frøysland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund. — Både ved tariffrevisjonen i 1976 og 1977 ble det fremmet krav om en avtaleforsikring overfor N. A. F. Som kjent ble det ikke oppnådd noe resultat. Dette førte imidlertid ikke til at spørsmålet ble droppet fra LO's side. Etter forslag fra Sekretariatet ble det vedtatt å reise kravet på nytt ved tariffrevisjonen i fjor, og dette ble enstemmig vedtatt i Representantskapet 18. og 19. januar i fjor. I sitt foredrag om tariffrevisjonen begrunnet LO's formann kravet, og viste til nødvendigheten av å skaffe medlemmene og deres familier større økonomisk trygghet for liv og helse. Videre viste han til de ordninger som var etablert i Sverige og Finland for flere år siden. I debatten i Representantskapet var det ingen innvendinger mot at kravet om avtaleforsikring skulle reises igjen, og det ble ikke nevnt at ulykkes- og gruppelivsforsikring skulle kreves etablert med spesielle administrative ordninger. Jeg kan derfor ikke skjønne Totlands innvendinger og synspunkter.

Man oppnådde dengang virkelig et forhandlingsgjennombrudd med Norsk Arbeidsgiverforening. Av protokollen mellom N. A. F. og LO av 26. april går det fram at det var oppnådd enighet om å iverksette en obligatorisk kollektiv gruppelivsforsikring med kr. 50.000,— i forsikringssum ved død. Partene skulle arbeide videre med henblikk på å iverksette dette fra 1. april i år. Det hadde altså endelig vært mulig å få Norsk Arbeidsgiverforening med på dette mangeårige krav. N. A. F. hadde gitt opp sin prinsipielle holdning og aksepterte LO's krav. Det var en seier for fagbevegelsen. Og da dette ble kjent, skapte det stor glede i vårt forbund. Det ble sett på som det desidert mest positive som ble oppnådd ved tariffrevisjonen i fjor, og vi ventet spent på oppfølgingen og den endelige ikrafttreden. Vi regnet ikke med noen særlig problemer

i den forbindelse i og med at vi hadde fått gjennombrudd i vårt krav om en avtaleforsikring. Stor var derfor vår overraskelse da vi tidligere i år ble meddelt at det likevel ikke ble noen ordning. Jeg viser her til protokollen etter møte mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen om saken 19. desember i fjor. Her er konklusjonen at det ikke var grunnlag for å ta opp igjen drøftelsen med sikte på å gjennomføre noen ordning i 1979. Dette ble av mange oppfattet som en akseptabel utsettelse, og at gjennomføringen kunne ventes f. eks. fra 1980.

Så får vi da forslaget til dette Representantskapet om at vi rett og slett skal vedta å droppe spørsmålet om avtaleforsikring, et spørsmål som vi gjennom en rekke representantskapsmøter har vært 100 prosent enige om å få gjennomført.

Hva er det egentlig som har skjedd i dette korte tidsrommet? Hva er det som gikk for seg i tiden fra tariffrevisjonen og protokollen av 26. april, og til møtet 19. desember? Riktignok står det i protokollen av 19. desember at det i løpet av året var kommet sterkt press fra grupper innen LO som ønsket at forsikringsordningen i sin helhet skulle administreres av Samvirke. På hvilken måte er dette press framkommet? Har det da skjedd på en slik måte at det har vært så tungtveiende at det måtte legges en så avgjørende vekt på det? Jeg vet ikke om større møter som har behandlet dette seriøst, og som kan forklare denne totale endring. Det framgår heller ikke av de foreliggende dokumenter.

Og som nevnt var dette krav ikke nevnt verken i representantskapsmøtet 18. og 19. januar eller i møtet 8. juni 1978, da resultatet av tariffrevisjonen ble drøftet.

Jeg er klar over at Rikstrygdeverket i første omgang sa nei til å administrere ordningen, men kan vi uten videre akseptere dette og sette hele avtalen om forsikringsordningen i fare? Er det ikke nettopp i slike spørsmål at nytten av det faglig-politiske samarbeidet skal vise seg?

På denne bakgrunn kan vi ikke skjønne det foreliggende forslag om å avstå fra å fremme krav om avtaleforsikring ved kommende tariffrevisjon.

Det er oppnådd enighet med Norsk Arbeidsgiverforening om å etablere en slik avtaleforsikring, noe som var i samsvar med Representantskapets krav foran tariffrevisjonen i 1978. Det er også i samsvar med LO's handlingsprogram 1977—81, som ble vedtatt på siste kongress. Under avsnittet «Demokrati i forsikring» er det slått fast at LO skal arbeide for å avtalefeste forsikringsordninger.

Skal dette representantskapsmøte behandle neste års tariffrevisjon, og eventuelt allerede nå bestemme hva som ikke skal tas med i kravene? Er ikke dette en sak som skal drøftes og avgjøres på representantskapsmøtet i desember? Dette er et altfor viktig spørsmål til å bli behandlet og avgjort på denne måten.

Representantskapet må derfor avvise å ta stilling til forslaget punkt 2. Eventuelt må Representantskapet pålegge Sekretariatet og administrasjonen å følge opp protokollen av 26. april og få gjennomført avtaleforsikringen til beste for medlemmene snarest mulig.

Jeg kan ikke skjønne at Representantskapet må behandle endringer i grunnforsikringen. Grunnforsikringen er etablert, og det står til enhver tid de enkelte forbund fritt å foreta endringer.

De forbund som ikke er med i forsikringsordningen kan når som helst slutte seg denne. Det er ikke opp til Representantskapet å avgjøre dette spørsmålet.

Jeg vil — i likhet med vår forbundsformann — understreke at dette ikke har noe med motstand mot Samvirke å gjøre.

Jeg vil anbefale forslaget om å utsette dette spørsmålet.

Ettermiddagsmøtet

startet kl. 14.30 med fortsatt behandling av utvidelsen av Grunnforsikringen.

Lars Skytøen, Sekretariatet, sa at etter debatten i dag kunne en få inntrykk av at det er Representantskapet i LO som blir innbudt til å begrave avtaleforsikringen. — Dette er etter min mening et helt feilaktig inntrykk. Det er Norsk Arbeidsgiverforening som har begravd avtaleforsikringen. Dette er realiteten i saken.

Vårt utgangspunkt i 1976, da vi formulerte kravet om etablering av en avtaleforsikring, var at det var fagbevegelsen selv som skulle ha kontrollen med kapitaletablering i forbindelse med avtaleforsikringen og bestemme hvor disse forsikringene skulle tegnes. Dette var vårt klare ideologiske utgangspunkt i forbindelse med kravet.

Hva har så den utviklingen vi har hatt siden 1976 fortalt oss? Utviklingen har i stor utstrekning vært preget av LO's og fagforbundenes villighet til kompromiss for å komme fram til en avtaleforsikring, — en kompromissholdning som gikk så langt at vi til syvende og sist fikk betydelige reaksjoner fra våre grunnorganisasjoner for at vi hadde gitt fra oss for mye av våre styringsmuligheter over vår egen forsikringsordning. Norsk Arbeidsgiverforening har hele tiden ved behandlingen av avtaleforsikringen demonstrert en større villighet til å ta hensyn til de private forsikringsselskapers interesser, og helt klart demonstrert at deres målsetting er å holde Samvirke utenfor hele avtaleforsikringen. De har — og det synes jeg er viktig — demonstrert en villighet til å ta vare på de uorganisertes interesser i forbindelse med avtaleforsikringen.

Det er bakgrunnen for at protokollen som ble opprettet på slutten av året 1978 konstaterte at det ikke var mulig å komme fram til etablering av avtaleforsikringen gjennom forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening.

Jeg synes derfor at punkt 2 i Sekretariatets forslag til vedtak bare er en konstatering av den faktiske situasjon vi står i, og at vi heller ikke i 1980 kan ha noen forhåpninger om å vinne fram med dette spørsmålet gjennom forhandlinger med N. A. F.

Da får vi overfor Norsk Arbeidsgiverforening heller demonstrere at vi har en egen evne til å løse denne type spørsmål selv.

Ved tariffoppgjøret i 1978 var det en ramme på 0.2 prosent for avtaleforsikring, og spiller vi våre kort godt, så bør jo spørsmålet om hva disse pengene skal disponeres til være et forhandlingstema ved tariffrevisjonen i 1980.

Hysvær's filosofi er for meg helt fremmed, og korresponderer ikke med Representantskapets utgangspunkt i 1976, da det formulerte kravet om etablering av en avtaleforsikring.

Da Grunnforsikringen ble etablert i 1971, var ikke tilslutningen særlig stor, men vi har i løpet av 1970-årene kunnet glede oss over en positiv utvikling. Vi har i dag ca. 400.000 av LO's medlemmer knyttet til denne forsikringsordningen.

Sekretariatet baserer seg i sitt forslag på at det fortsatt skal være de enkelte forbund selv som tar stilling til hvorvidt de vil slutte seg til utvidelsen av forsikringen.

Punkt 3 gir de enkelte forbund muligheter til å få en overgangstid for å ta stilling til utvidelse av Grunnforsikringen.

Jeg synes at hvis det fra denne talerstol kan gis muntlig tilsagn om at denne overgangstiden kan være ut 1980, så vil etter min mening Totland's forslag være overflødig. De enkelte forbund vil da kunne behandle saken i løpet av 1980, og ta stilling til om de vil tilslutte seg utvidelsen.

Jeg synes det vil være urimelig om de forbund som ønsker tilslutning fra 1. januar 1980, ikke skulle få anledning til det. Et slikt vedtak i Representantskapet ville være et brudd på det som har vært behandlingsprinsippet for Grunnforsikringen tidligere.

Jeg anbefaler derfor så sterkt jeg kan Sekretariatets forslag til vedtak.

Odd Isaksen, Sekretariatet, sa at han ved å lytte til debatten i Representantskapet fikk inntrykk av at de forbund som har vært med i Grunnforsikringen fra «tidenes morgen», nå opptrer usolidarisk ved å forsøke å rette opp den reduksjon i Grunnforsikringen som har skjedd siden 1971. — Vi kan godt innrømme at vi har forsømt oss ved ikke å ha rettet opp beløpene i takt med den reduserte kroneverdien. Men dette vil da ikke tilsi at vi skal fortsette med det i all framtid. Enkelte av debattantene virker også som de mener at man fra LO's side etter at man etablerte den prinsipielle protokollen ved tariffrevisjonen i 1978, ikke har gjort det som gjøres kan for å nå fram med denne saken.

Vi har atskillig høyere tanker om at vår hovedorganisasjon har gjort hva de kunne.

Vi har behandlet saken i vårt landsstyre, med bakgrunn i at vi har et enstemmig vedtak fra vårt landsmøte i oktober i fjor om å imøtekomme krav fra sju-åtte av våre avdelinger om utvidelse av forsikringsordningen. Landsstyret vedtok enstemmig at vi skal tilslutte oss utvidelsen fra 1. januar 1980 på tross av at vi ikke har anledning til å regulere vår kontingent i 1980.

Jeg synes det må være riktig at vi sier klart og tydelig fra, for en kan jo få inntrykk av at enkelte her skal utvide dette med handlingslammelsen i forbindelse med denne saken. Hvis vi nå ikke utvider Grunnforsikringen, så har Norsk Arbeidsgiverforening fått både i pose og sekk.

I tidligere diskusjoner om forsikringsordningen har det alltid vært hevdet at en må gjøre fagforeningsboka «gullkantet», og at slike forsikringsordninger utelukkende må komme de fagorganiserte til gode. Jeg savnet i de første innleggene her denne meget vesentlige side av saken, — noe som ikke minst lavtlønsforbundene har presisert.

— Jeg anbefaler den innstilling som foreligger fra Sekretariatet.

Dagfin Aam, Møre og Romsdal fylke, mente at forsikring var noe av et hovedpunkt ute i distriktene. — Da spørsmålet om avtaleforsikring var aktuelt, sendte vi inn forslag om at man gikk inn for en slik forsikringsform. Men da vi ble kjent med Norsk Arbeidsgiverforenings steile holdning overfor vårt enkle krav om styringsrett over våre egne penger, så førte det til at vi ikke kunne akseptere en slik løsning. Når det er snakk om styringsrett over våre egne penger, er det klart at forsikringen gjennom avtale ville komme på vår egen inntekt. Hvis vi ikke skulle få beholde styringsretten over penger vi selv mener er våre egne, kunne vi ikke akseptere. Dette kulminerte i at det ble foreslått et eget selskap. Faktisk skulle vi opprette et eget selskap bare for å unngå Samvirke.

En annen sak som var aktuell da vi endret holdning og gikk inn for utvidelse av Grunnforsikringen, var å gjøre medlemsboka mer attraktiv. Fagbevegelsen har hele tiden sørget for at det er samfunnet som har fått godet, men vi må også tenke på våre egne organiserte medlemmer, og det er derfor et krav at vi må få forsikringene innen vår eget selskap. Samvirke har vi gjennom årelangt samarbeid fått et gjensidig tillitsforhold til, og det er også derfor at vi vil ha det i Samvirke.

Jeg vil sterkt gå inn for det foreliggende forslag.

Ole Flesvig, Norsk Arbeidsmandsforbund: — Forsikringsdebatten innen fagbevegelsen har gjennom tidene vært til dels ganske kraftig, og vel ikke uten grunn. Vi ligger langt tilbake i forhold til våre kamerater i de skandinaviske land når vi sammenlikner forsikringsordningene knyttet til fagforeningsboka.

Utbyggingen i våre naboland på dette området skulle vi vel kanskje også ha ønsket oss her i landet. Jeg vil imidlertid si at vi hadde enda mer behov for dette på et tidligere tidspunkt enn vi har nå.

— Da vi i 1971 gikk inn på Grunnforsikringen, med de ytelser som dengang ble bestemt, så regnet vel mange med at dette var en begynnelse, og at det ikke ville bli dårligere ytelser etter hvert. De fleste regnet vel med at forsikringsytelsene ville øke. Grunnforsikringen har vist seg å bli stadig dårligere med synkende kroneverdi.

Vi bør også være merksam på at organisasjoner utenfor LO sysler med tanken på å innføre liknende forsikringsordninger. Hittil er det vel kanskje den offentlige sektor som har hatt størst konkurranse på dette område. Vi bør imidlertid ta i betraktning at vi også innen den private sektor kan komme til å merke konkurransen fra disse organisasjonene. Vi bør ha goder ved fagforeningsboka som bare tilkommer de organiserte.

Når det gjelder avtaleforsikringen, og mulighetene for å få den gjennom ved tariffrevisjonen, vil jeg bare slutte meg til det Skytøen sa.

Til Totland: — Jeg kan ikke skjønne at det er noe mindre solidarisk om noen forbund slutter seg til utvidelsen fra 1. januar 1980 og andre venter et år. Jeg mener at det på det nåværende tidspunkt er riktig å gå inn for Sekretariatets innstilling.

Rolf Frøysland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, presiserte at det for medlemmene av hans forbund var avgjørende å få en skikkelig gruppe- og ulykkesforsikring. Grunnforsikringen har imidlertid vist seg ikke å tilfredsstille dette kravet. Selv ikke den antydende utbygging vil være en tilfredsstillende forsikring for forbundets medlemmer.

— Den foreslåtte utvidelse fra 1982 vil for N. N. N. bety en kontingentøkning på minst 5 kroner pr. uke. I tillegg må forbundet selvfølgelig ha vanlig kontingentøkning og styrke kampfondet. Det er da ikke urealistisk å regne med en kontingentøkning på 7—9 kroner hvis vi går med i Grunnforsikringen.

I forbindelse med Skytøens innlegg, nevner jeg at i de to representantskapsmøtene som ble holdt i fjor, var slike synspunkter som Skytøen nevnte om «gullkantet» medlemsbok ikke oppe i debatten i det hele tatt. Betyr da protokollen mellom LO og N. A. F. av 26. april ingenting? Der er det klart slått fast at partene er enige om å iverksette en obligatorisk gruppelivsforsikring, og at N. A. F. er innstilt på å løse dette spørsmålet gjennom Rikstrygdeverket.

Vi har tidligere fått til ordninger som sluttvederlagsordningen, sykelønnsordningen, FTP o. lign., og det må også denne gang kunne gå an å få en løsning på spørsmålet om en avtaleforsikring. Hvordan kan det fra denne talerstol antydes at vi på en måte har til gode de 0.2 prosent som var knyttet til gjennomføring av avtaleforsikring?

Til Isaksen må jeg si at vi aldri har beskyldt forbund som har forsøkt å bygge ut Grunnforsikringen som usolidariske, og heller ikke forsøkt å nekte noen som er med i Grunnforsikringen å utvide denne. Jeg vil imidlertid antyde at overfor en rekke spesielt lavtlønte er det ikke noen god holdning at vi på denne måte prøver å droppe spørsmålet om avtaleforsikring.

Jeg vil anbefale vårt forbunds utsettelsesforslag.

Ulf Lorentzen, Finnmark fylke, sa i sitt innlegg at hans forbund, N. N. N., i alminnelighet har store problemer med å organisere folk på grunn av de forhold som hersker i utkantstrøkene. Når det da i all hast skal gjennomføres en sak hvor grunnplanet overhodet ikke har fått anledning til å uttale seg om Sekretariatets forslag, tror jeg det vil vekke stor uro blant medlemmene. Saken må kunne utsettes og sendes ut til fagforeningene. Man kan ikke godta forslaget fra Sekretariatet uten videre. I LO's handlingsprogram kan man jo lese at LO skal gjennomføre en forsikring gjennom forhandlinger, noe man nå går vekk fra. Jeg kan i dag ikke på noen måte godta det som er lagt fram fra Sekretariatet.

Odd Magne Lundquist, Akershus fylke, sa at det blir fremstilt fra LO's talerstol som om den saken man behandler er et genialt påfunn som LO's representantskap nå har kommet fram til, og som de nå skal trykke ned i halsen på medlemmene. — Representantene kan umulig være uvitende om presset fra de enkelte fagforeninger og klubber til forbundene, og gjennom medlemsmøter med uttalelser om at vi nå må sørge for å få en bedre grunnforsikring. Grunnforsikringen har blitt dårligere år for år, og man forsøker nå etter påtrykket fra grunnorganisasjonene å imøtekomme kravet om forbedring. Så får man her høre at man er usolidarisk hvis man går inn på denne utvidelsen. Hysvær sier det er det samme for ham om det er de private selskaper som tar hånd om våre forsikringsordninger. Er det slutt på vår ideologi i enkelte grupper? Er det slutt på å tenke solidarisk? Er det slutt på at vi skal forsøke å ta hånd om disse spørsmål, som har stått sentralt for vår bevegelse i mange, mange år? Skal vi nå kaste dette fullstendig over i de private forsikringsselskapers hender? Vi har nå et forsikringsselskap som vi kan stole på, og som vi vet følger opp de intensjoner vi selv har.

Man snakker her om hastverk. Saken har i virkeligheten gått altfor tregt. Jeg ønsker imidlertid forslaget velkommen, og det er jeg sikker på at de aller fleste fagorganiserte i dette landet gjør.

John Borgen, Hedmark fylke, mente at det foreliggende forslag fra Sekretariatet må kunne aksepteres. Vi har ikke råd til å vente på «julenissen». På svært mange bedrifter har man en meget snever gruppeforsikring, som jeg tror prioriterer de «gule» organisasjonene og de ikke-organiserte. Det forelig-

gende forslag til gruppeforsikring vil gjøre at medlemsboka fortsatt blir «gullkantet».

Einar Hysvær, Sekretariatet: — Jeg skal ikke i denne forsamlingen komme inn på hvem som er de største sosialistene — jeg er ikke på noen måte interessert i å backe opp privat-kapitalismen, jeg har bare gitt uttrykk for mitt standpunkt. Jeg vil gjerne også være med å få et annerledes samfunn etter hvert, men å bygge ut sosialismen i Norge ved å gå den tungvinte vei å bygge opp et eget forsikringsselskap, som med tiden skal konkurrere ut de private selskaperne, tror jeg ikke er noen løsning. Vi må imidlertid se hvilket samfunn vi lever i i dag, og innenfor rammen av dette legge forholdene best mulig til rette for våre medlemmer. Vi gjøre ikke det ved stadig å bygge ut forsikringsordninger som medlemmene selv må betale i dyre dommer, når vi kan bygge ut forsikringer som arbeidsgiverne betaler.

Sverige — et land som har vært foregangsland for oss på så mange områder — har klart å få til mye bedre forsikringsordninger enn vi noen gang vil kunne få i Norge gjennom Grunnforsikringen. Hvorfor kan ikke vi legge opp til en liknende ordning som i Sverige.

— Det er snakket her om «gullkantet» medlemsbok. Hvor var flertallet av dere når det gjaldt å få en form for tariffavgift? Det passet heller ikke å knytte sykelønnsordningen til medlemskapet. Men akkurat nå passer det å ta fram denne argumentasjonen. Blant de fagorganiserte kan situasjonen etter hvert bli slik at man vil kunne få frafall av medlemmene, spesielt de ressurssvake, som synes det blir for dyrt. En avtaleforsikring på den enkelte landsoverenskomst vil være en mye mer solidarisk ordning enn en hvilken som helst grunnforsikring fagbevegelsen kan bygge opp.

Vi kan selvfølgelig ikke her regne med å få gjennomslag for vårt syn, og for vårt forbund vil det by på mye større problemer enn andre forbund, fordi vi ikke er med i grunnforsikringen. Når vi skal betale inngangsbilletten må vi forhøye kontingenten med minst 60 prosent. Våre medlemmer er spredt rundt om i landet, og tilhører stort sett de ressurssvake.

For oss kan ikke noe bli bedre enn en avtaleforsikring, — og vi kommer til også ved neste tariffrevisjon å reise krav om dette, selv om vi er i mindretall.

Thor Andreassen besvarte spørsmålene og kommenterte synspunktene som var framkommet i debatten.

— Forsikring var en av de første sakene fagbevegelsen tok fatt på. Det ble innført som en del av medlemskapet. Forsikringssaken hadde sin gjennomslagskraft i 1968 og skulle avløse ordninger som vi selv administrerte, og som vi på det tidspunkt visste ikke lenger holdt mål. Forsikring er en prosess som settes i gang, og i 1968—70 — da forsikringsspørsmålet virkelig var i fokus — var det ikke forskjell på de rike forbund og de fattige forbund, og ikke noe

skille mellom de høylønte og de lavlønte. Vi har eksempler på at forbund med mest lavlønte medlemmer gikk med i denne første prosessen.

Hvorfor skal dette Representantskapet behandle denne saken, har det vært spurt? Det har også blitt sagt at det er en hastverksak.

For det første vil jeg understreke at det ikke er noen hastverksak. Det er en prosess som har pågått i årevis, og — som jeg senere skal komme tilbake til — egentlig har vært en kontinuerlig prosess, hvor vi til slutt har endt opp med denne innstillingen.

Hvorfor skal så Representantskapet behandle denne saken i dag, hvor tariff-revisjonen ikke står på saklista? Jo, fordi Sekretariatet ønsket å gjøre det tindrende klart at når vi tok stilling og anbefalte en slik løsning som den foreliggende, så betyr det egentlig at vi ikke kan reise saken på nytt overfor vår tariff-motpart ved kommende tariffrevisjon. Det er for å klargjøre dette enkle prinsipp at saken er satt på saklista. Det skulle ikke herske noen tvil, slik at ingen skulle komme etterpå og si at «dette visste vi ikke om».

Det har vært fremstilt her som om Representantskapet i utallige møter har behandlet spørsmålet om avtaleforsikring, og at vi nå plutselig ikke vil løse det avtaleveien. Det er ikke en korrekt fremstilling av de faktiske forhold. Saken ble reist i 1976 — tidlig i 1977 ble det satt ned et utvalg, hvor jeg var med — og hvor vi sammen med arbeidsgiverne kom fram til en modell. Allerede den gang gikk vi bort fra vårt maksimale krav om utelukkende å knytte dette til et fond hos oss. Vi stilte oss da villig til en fifty-fifty-delning, og vi lagde retningslinjer for dette. Vi trodde den «lille tariffrevisjonen» skulle bringe saken velberget i havn. Det kom som en overraskelse at skissen dette underutvalget hadde arbeidet med ble underkjent i Arbeidsgiverforeningen. Saken kom bare inn som en merknad i Riksmeklingsmannens forslag i 1977.

Etter Kongressen sto saken fremdeles på saklista, og LO's formann tok kontakt med den daværende leder av Arbeidsgiverforeningen. De ble enige om at utvalgets arbeid skulle tas opp igjen, og utvalget suppleres med folk fra forsikringsbransjen. Vi innstilte på våre folk, og saken så ut til å være i god gjenge. Utvalget ble imidlertid aldri innkalt, uvisst av hvilken grunn. Videre utvekslet vi forskjellige alternativer for hvordan dette kunne ordnes. Vi fikk forslag fra Arbeidsgiverforeningen, varierende fra at forsikringsselskapet skulle overlates til arbeidsgiver til en minimal del på vårt eget selskap. I siste omgang kom forslaget om Rikstrygdeverket og dannelsen av et eget selskap.

Under disse forutsetninger behandlet de tidligere representantskap denne saken.

Axelsen har illustrert hva vi ble møtt med i forhandlingene. Det eneste som var tilbake, var at man skulle velge Rikstrygdeverket. Det er sagt her at Rikstrygdeverket avsto. Det er ikke riktig, — Rikstrygdeverkets daværende ledelse

var villig til å stå for administreringen, men departementet sa at dette ikke var en sak for Rikstrygdeverket. Det er de faktiske forhold.

Det er her vist til at Rikstrygdeverket har administrert slike ordninger før, — ordninger som vi i første rekke har prøvd å kombinere med medlemskapet. Når det ikke har lyktes har vi forsøkt å få det knyttet til gjeldende avtale. Dette har i årevis vært vår linje. Vi har bygd opp FTP, tilleggsordningen i syketrygden og også sluttvederlagsordningen på et slikt grunnlag.

Hva ble det så til med FTP? Det ble til slutt et allemannseie ved at vi fikk Folketrygden. I dag er FTP en hendende ordning, med småutbetalinger til dem som i sin tur var med. I dag er ordningen snart like dyr å administrere gjennom Rikstrygdeverket som de utbetalte småbeløp. Det er ikke en sak som frister til gjentakelse.

Hvordan gikk det med tilleggsordningen under sykdom? Det fungerte bra i mange år, men i fjor fikk man ordningen med full lønn under sykdom for alle. Det var — selv om det kanskje er vanskelig å innrømme det — den største forbedringen for de uorganiserte.

Hva er det så vi prøver å forutse når vi mener at forsikringssaken er en sak vi må administrere selv? Jo, vi vil ha dette som et tilbud til våre medlemmer — et eksklusivt tilbud til de organiserte, med herredømme over at administrasjonen blir så billig som mulig. Det hadde økonomisk sett vært vanvittig å opprette et nytt selskap for dette. Vi administrerer billig i dag, og vi vet hvilke utbetalinger som skjer.

Det er dette som ligger til grunn for vår holdning til spørsmålet. Jeg vil så sterkt jeg kan tilbakevise den antydning som ligger i presiseringen av at «LO først og fremst skal ivareta medlemmenes interesser». Det var faktisk nesten indirekte å si at her skal vi ivareta Samvirkens interesser. Vi har aldri i norsk fagbevegelse sett det som en oppgave å ivareta Samvirkens interesser. Det er et serviceorgan for oss. Det vi ønsker er å ivareta våre medlemmers interesser.

De 0.2 prosent vi skulle hatt i år, står som et uoppgjort spørsmål. Det bør bli en del av den regningen som presenteres når vi skal drøfte neste års tariffrevisjon. Sekretariatet og Representantskapet må på et senere tidspunkt drøfte dette.

Til spørsmålet om informasjon om Grunnforsikringen:

Komiteén som har arbeidet med forsikringssaken har nedlagt et meget godt arbeid, hvor de også har lagt vekt på informasjonsspørsmålet. Så vi regner med at dette er godt ivaretatt.

I forbindelse med spørsmålet om tilslutning til Grunnforsikringen på et senere tidspunkt, er det klart at hvert forbund må ta den tid det trenger for å behandle saken. Forbundene selv må bearbeide spørsmålet om å slutte seg til når de selv måtte ønske det. Det er imidlertid klart at så langt det er mulig er det en

fordel med noenlunde like ordninger av hensyn til de medlemmer som overflyttes fra ett forbund til et annet. Dette er imidlertid problemer vi også har i dag, og som vi vil kunne leve med fremover.

Det er hevdet at det nye forslaget er for dårlig. De fleste som sitter her er vel også innstilt på at dette ikke er nok. De som har arbeidet med saken har imidlertid sett på hva som i dag er praktisk mulig. Men de er også innstilt på å bygge ordningen videre ut på et senere tidspunkt, slik at det virkelig innebærer den sikkerheten som vi vet er så altfor liten med de tall som vi nå har presentert.

Alle forbundene har vært innkalt til de drøftinger vi har hatt om forsikringssaken, og saken har vært drøftet i minst tre fellesutvalg. Det er derfor ikke en sak som eksploderer her i dag, men en sak som fant sin naturlige behandling på dette representantskapsmøte, med bakgrunn i at den var av så stor viktighet at vi ville ha Representantskapet bak oss når vi tilrådte ordningen overfor de forbund som senere skal ta stilling til saken.

Med dette vil jeg anbefale forslaget.

LO's formann, *Tor Halvorsen*, erklærte dermed debatten om forsikringsaken for avsluttet og konstaterte at det var fremkommet to forslag i tillegg til Sekretariatets innstilling:

Einar Hysvær's forslag med følgende ordlyd:

«Punkt 2 i Sekretariatets forslag har sammenheng med neste års tariffrevisjon. Tariffrevisjonen 1980 skal behandles på møte i Representantskapet 13. og 14. desember. Saken må derfor utsettes til drøftelse på dette møte.»

Otto Totlands forslag:

«Endringene i Grunnforsikringen både hva ytelser og premie angår gjøres gjeldende fra 1. januar 1981.»

Tor Halvorsen foreslo følgende votering:

- 1) Sekretariatets innstilling — *punkt 1*.
- 2) Alternativ votering: Sekretariatets innstilling, *punkt 2* — mot *Einar Hysvær's* forslag.
- 3) Alternativ votering — Sekretariatets innstilling — *punkt 3* mot *Otto Totlands* forslag.

Denne voteringsmåte ble godkjent.

Vedtak:

- 1) Sekretariatets innstilling — **punkt 1** — ble enstemmig vedtatt.
- 2) Sekretariatets innstilling — **punkt 2** — ble vedtatt mot 18 stemmer.
- 3) Sekretariatets innstilling — **punkt 3** — ble vedtatt mot 16 stemmer.

SAKLISTA PUNKT 4:

Suppleringsvalg til Sekretariatet

Følgende har i perioden gått ut av Sekretariatet:

Håkon A. Ødegaard, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Rasmus Solend, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Thorvald Karlsen, Norsk Tjenestemannslag, Knut Nakken, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Innstilling fra Sekretariatet:

Sekretariatet suppleres med følgende varamenn:

Nr. 6 Arthur Svensson, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Nr. 7 Odd Isaksen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Nr. 8 Dagfinn Habberstad, Norsk Tjenestemannslag. Nr. 9 Svein Morgenlien, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Vedtak:

Sekretariatets innstilling ble enstemmig godkjent.

SAKLISTA PUNKT 5:

Ansettelse av distriktsssekretær i Kristiansand S

Formannen, *Tor Halvorsen*, opplyste at det vanligvis er Sekretariatet som foretar ansettelse av distriktsssekretærer, og senere får en formell godkjenning av Representantskapet. I dette tilfelle var Sekretariatet av den oppfatning at når Representantskapet var sammenkalt bare én uke etter at Sekretariatet fikk seg forelagt saken, fant man det riktig at Representantskapet foretok ansettelsen.

Halvorsen la fram følgende innstilling fra Sekretariatet:

«Som 2. sekretær ved LO's distriktsssekretær i Kristiansand ansettes *Arild Stokken*, Arendal.»

Arne Hasla, Aust-Agder, ba om ordet og presiserte at det var et gammelt ønske at Aust-Agder får eget distriktsskontor. LO har fått mange skriv hvor det er påpekt nødvendigheten av å få etablert et eget kontor for Aust-Agder, ikke minst ut fra hensynet til servicen overfor våre medlemmer. Vi må ta mer hensyn til medlemmene ute i distriktene enn tilfellet har vært til nå. Jeg vet at det også er nødvendig med flere distriktsskontorer i andre fylker, og jeg tror det er meget nødvendig at distriktene får bedre kontakt med våre sekretærer.

Jeg vil så sterkt jeg kan henstille til LO at det opprettes et eget kontor i Arendal senest 1/1-1980.

Wera Ebeltoft, Norsk Tjenestemannslag: — Vi befinner oss på «det mørke fastland» i Aust-Agder, og fagbevegelsen og det faglig-politiske arbeidet går tungt. Vi ønsker oss et distriktskontor i Aust-Agder, fordi vi gjerne vil ha nærmere kontakt og bedre service. Spesielt er det ønskelig å styrke det faglig-politiske samarbeidet. Under nominasjonsprosessen nå har vi spesielt merket denne svakhet.

Jeg vil anbefale at det snarest mulig, helst fra 1/1-1980, opprettes et eget kontor i Aust-Agder.

Sekretariatets innstilling på ny distriktssekretær ble jeg ikke kjent med før jeg kom til Oslo. Representantskapet vil vel ha små muligheter til å uttale seg om personer på lokalplanet. Det synes for meg svært vanskelig å stå her og si noe mot den innstillingen som foreligger. Jeg kan imidlertid ikke gå inn for den, og begrunner det med følgende:

— Jeg ser det slik at når det nå skal tilsettes en sekretær, bør man utsette ansettelsen inntil saken med eget distriktskontor for Aust-Agder er avklart.

Jeg vil anbefale at Sekretariatet får Representantskapets fullmakt til å foreta tilsettingen.

Vi har nå hatt en lengre periode uten kontakt med LO-kontoret, og man kunne da kanskje si at det da hastet med å få kontakten etablert igjen. Jeg tror imidlertid ikke en ny distriktssekretær vil være i skikkelig funksjon før fra januar 1980, på grunn av ferie, valgkamp o. lign. Jeg er nemlig ikke sikker på om den innstillingen som foreligger i dag er den løsning medlemmene på grunnplanet foretrekker, og den tvilen vil jeg gjerne presentere for Representantskapet.

Jeg tillater meg derfor å fremme følgende forslag:

«Saken utsettes, idet tilsettingen knyttes til opprettingen av eget LO-kontor for Aust-Agder.

Sekretariatet gis fullmakt til å foreta tilsetting når saken er avklart.»

Gunvor Løver, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, støttet utsettelsesforslaget fra Wera Ebeltoft med bakgrunn i at distriktet selv da kan bli trukket mer med i bedømmelsen.

Tor Halvorsen meddelte at saken har vært under arbeid meget lenge, og LO har fått kritikk over at saken har tatt altfor lang tid.

Til spørsmålet om eget distriktskontor for Aust-Agder, sa han at LO's administrasjon drøfter spørsmålet om det etter at vi har fått de faglige fylkesorganene, ikke vil være riktig å få et distriktskontor i hvert fylke.

— Jeg tør ikke love at dette spørsmålet kan avklares innen 1. januar 1980. Det vil derfor etter de sterke henvendelsene vi har fått fra distriktet være uklokt å utsette saken.

Jeg tror ansettelsen bør gå som den skal, og at vi fortsatt arbeider med deling av kontorene.

Det foreligger et utsettelsesforslag fra Wera Ebeltoft om at ansettelsen utsettes inntil spørsmålet om eget distriktskontor i Arendal er avklart.

Vedtak:

Sekretariatets forslag om at man skal gå til ansettelse av distriktssekretær, ble vedtatt mot 8 stemmer.

Det foreligger da ikke andre forslag enn Sekretariatets forslag om ansettelse av Arild Stokken som 2. sekretær ved kontoret i Kristiansand S.

Vedtak:

Sekretariatets forslag om ansettelse av Arild Stokken som ny 2. sekretær i Kristiansand, ble vedtatt mot 2 stemmer.

SAKLISTA PUNKT 6:

Den faglige situasjon

LO's nestformann, *Leif Haraldseth*, overtok som dirigent, og ga ordet til LO's formann, *Tor Halvorsen*, som holdt følgende innledning om

Den aktuelle faglige situasjon:

Det har naturligvis vært de økonomiske spørsmål som har preget debatten både i og utenfor fagbevegelsen siden forrige representantskapsmøte. Dette har vært situasjonen helt siden krisen satte inn i 1973—1974.

Situasjonen har vært vanskelig, men jeg er overbevist om at det er mulig å komme over i en positiv utvikling. Dersom det er mulig å stable på beina tilstrekkelig politisk mot og vilje i *alle* de vestlige industriland, kan vi også se fram til en annen situasjon for internasjonal økonomi.

De samme spørsmålene om økonomi og sysselsetting setter sitt preg på det faglige arbeid i nesten alle land. Gjennom de samarbeidsorganisasjonene vi er med i i Vest-Europa og innenfor OECD-området, har vi gjort en rekke framstøt med sikte på å øke presset på de interstatlige organisasjonene. Fagbevegelsen på tvers av landegrensene enes i stadig sterkere grad om nødvendigheten av å stå fast på kravene om en mer handlingsrettet økonomisk politikk. Det finnes neppe andre løsninger på problemene enn sterkere samarbeid regjeringene i mellom i løsningen av det som udiskutabelt er deres felles problem.

I Vest-Europa står vi overfor ulike utfordringer. Under siste kongress i Euro-LO i forrige måned, måtte en erkjenne at vi ikke har lyktes i et gjennombrudd overfor de vest-europeiske regjeringer og deres samarbeidsorganisasjoner. Euro-LO har lagt opp en ambisiøs aktivitet med sikte på å øke vår felles påvirkningskraft.

Fra de nordiske landsorganisasjonene vil vi prioritere dette arbeidet.

Sammen med de øvrige fagorganisasjoner i Vest-Europa er vi overbevist om at en må forsøke å komme over problemene i fellesskap. Vi har gjennom siste kongress i Euro-LO fått tilslutning til det nordiske kravet om nærmere konsultasjoner og samarbeid mellom EFTA og EF. Vi er overbevist om at et slikt nærmere samarbeid vil være til fordel både for den økonomien og den sysselsettingsmessige situasjon. Det er oppstått flere problemer i denne anledning. Innad blant EFTA-landene har det vært vanskelig å oppnå tilstrekkelig forståelse for nødvendigheten av en slik aktivisering og vitalisering av EFTA-samarbeidet. Det er som ventet særlig fra sveitsisk hold at vi møter på direkte motstand. Vi har tillatt oss å minne om at det må være i tråd med EFTA's målsetting at en gjør sitt ytterste for å sikre arbeidsplassene. Noe annet ville i realiteten være en meningsløshet.

Vi har full forståelse for det enkelte lands påpasselighet overfor egen suverenitet og at en ikke skal legge opp til en overnasjonal styring gjennom EFTA. Dette må likevel ikke tøyas til slike konsekvenser at en presses til å stille spørsmålstegn ved hele virksomheten og samarbeidets hensikt. Situasjonen er så vidt alvorlig at en fra faglig hold kan komme til å måtte vurdere tilbaketrekking fra de samarbeidsorganer EFTA har med fagbevegelsen.

Det er nå grunn til å slå fast at Regjeringens økonomiske politikk viser gunstige resultater. Utenriksøkonomien er i klar bedring. Anslaget på underskuddet for inneværende år ble betydelig nedjustert i det reviderte nasjonalbudsjett. Det er ikke bare økt produksjon av olje og gass og økte oljepriser som nå slår ut, men også vår tradisjonelle import og eksport bidrar nå til å bedre balansen i vår utenriksøkonomi. Utviklingen er bl. a. en følge av at vår kostnadssituasjon ble bedret med omlag 5 prosent i fjor, og trolig vil bedres med omtrent det samme i år.

Industriproduksjonen vil trolig øke noe i år. Dette skyldes i hovedsak at eksportindustrien vil få en relativt god produksjonsvekst. Vi må også kunne slå fast at vi fortsatt har maktet å holde den fulle sysselsetting oppe.

Dersom vi greier å videreføre dette, har vi mulighet for å komme gjennom det internasjonale konjunkturtilbakeslaget med både realinntektene og sysselsettingen i behold. Det vil være svært få land, om i det hele tatt noen, som vil kunne vise til det samme. Fra fagbevegelsen må vi kunne slå fast at vi er på rett vei, og at situasjonen nå ser noe lysere ut. Men vi vil fremdeles ha problemer. Internasjonalt er det særlig prisutviklingen for råolje som skaper usikkerhet. Både økonomer og politikere i mange land ser med økende bekymring på de problemer dette skaper for de vestlige industrilanden økonomi. Fremdeles ser vi ingen tegn til at arbeidsledigheten i den vestlige verden går vesentlig ned.

Fra fagbevegelsens side følger vi utviklingen med stor oppmerksomhet. Det synes å være to hovedproblemer vi står overfor.

Det ene hovedproblemet jeg vil nevne er industriinvesteringene. Industriinvesteringene har vist en sterk nedgang i de siste to år. Ifølge revidert nasjonalbudsjett gikk industriinvesteringene ned med omlag 15 prosent i 1978, og det er ventet at de vil gå ned med om lag det samme i inneværende år.

Skal vi i årene framover sikre et vekstkraftig arbeidsliv, er det nødvendig å sikre industriens arbeidsbetingelser.

Dette krever bl. a. et høyt investeringsnivå i industrien. Fra fagbevegelsens side har vi bedt om at myndighetene stimulerer bedriftene til økt investeringsaktivitet. Vi har sett dette som nødvendig for å få mange bedrifter ut av det dødvannet de i dag befinner seg i. Et viktig skritt i denne retning er stortingsvedtaket om å oppheve investeringsavgiften i industri og bergverk fra 1. juli i år. Det er å ønske at dette sammen med bedre kapasitetsutnyttelse i deler av industrien setter mer fart i investeringene.

Det andre hovedproblemet er at situasjonen i bygge- og anleggsbransjen synes bekymringsfull. Dette er en stor sektor i vår økonomi med et betydelig antall arbeidsplasser. Også mange industribedrifter er avhengig av leveranser til bygge- og anleggsvirksomheten.

Den svake aktiviteten vi har i bygg og anlegg i store deler av landet i dag, vil kunne få betydelige ringvirkninger også på annen virksomhet. Etter min vurdering bør vi nå ta i bruk stimulans i vår økonomi som en mer ekspansiv bygge- og anleggsvirksomhet vil medføre. Det er en fare for at svikt i aktiviteten i bygge- og anleggssektoren, vil få virkninger i flere år framover.

Det er derfor grunn til å be myndighetene om å følge utviklingen nøye, og om nødvendig sette i verk tiltak for å stimulere aktiviteten på dette området.

Utviklingen i utlandet innvirker selvsagt på situasjonen på vårt arbeidsmarked. Likevel vil jeg understreke at det også er spørsmål om den politikken som Regjeringen driver på nasjonalt plan. Her har Regjeringen hele tiden sett det som en hovedmålsetting å holde sysselsettingen oppe. Ikke bare har en maktet å holde ledigheten nede på nesten det samme lave tall som vi har hatt i hele etterkrigstiden, men en har samtidig også skapt et betydelig antall nye arbeidsplasser de siste tre årene.

På tross av de anstrengelser som har vært gjort, har vi det seneste året hatt en viss økning i ledigheten. I løpet av høst- og vintermånedene i fjor, fikk vi en gradvis avslapping på arbeidsmarkedet. Dette synes heldigvis nå å ha stoppet opp, og den sesongmessige nedgangen i ledigheten de siste månedene er i overkant av hva en kunne vente.

Det er ikke på noen måte enkelt å vurdere utsiktene på arbeidsmarkedet framover. I revidert nasjonalbudsjett regner Regjeringen med at ledigheten i

år i gjennomsnitt vil bli om lag 25.000 årsverk, eller ca. 1.5 prosent i gjennomsnitt. Dette er noe høyere enn i 1978. Det foreligger også prognoser fra Arbeidsdirektoratet for ledigheten resten av året. Disse prognosene er stort sett i overensstemmelse med Regjeringens anslag i det reviderte nasjonalbudsjettet. Med den politikk som i dag føres fra Regjeringens side, er det ikke grunn til å tro at ledigheten kommende vinter skulle nå spesielt urovekkende høyder.

Dette er imidlertid det generelle bildet. Det typiske i dagens situasjon er at bestemte bransjer og næringer merker problemene spesielt hardt. Det betyr at selv om totaltallene kan synes å være akseptable, vil likevel spesielle distrikter og spesielle bedrifter kunne bli rammet på en slik måte at situasjonen krever spesiell innsats fra myndighetenes side for å bøte på problemene.

Fra fagbevegelsens side har vi grunn til å si oss fornøyd med den konsekvente linjen som myndighetene har fulgt i praktiseringen av prisstoppen. Gjennom Regjeringens tiltak her, har vi fått redusert prisstigningen til et nivå som vi må helt tilbake til 1960-årene for å finne. Den siste oversikten fra OECD viser at Norge nå har den nest laveste prisstigningen innenfor dette området. Det er grunnlag for å regne med at prisstigningen også skal og må være under kontroll resten av 1979, selv om de økte oljeprisene skaper en viss usikkerhet for utviklingen utover sommeren og høsten.

Fra LO vil vi i tiden framover følge utviklingen meget nøye på dette området. Dersom vi vurderer situasjonen slik at målsettingen om 4 prosent prisstigning i inneværende år kommer i fare, vil vi ta dette spørsmålet konkret opp med Regjeringen.

La meg imidlertid understreke at vår målsetting om lavere prisstigning ikke minst gjelder etter 1979. Jeg vil ikke minst legge vekt på at en lav prisstigning skaper bedre grunnlag for å løse lavtlønnsproblemene. Dette vil kreve en aktiv innsats både fra myndighetenes side, men ikke minst fra industriens og arbeidsgivernes side. Fra fagbevegelsen er vi innstilt på å medvirke med vår del i et samarbeid for å nå et slikt mål om en lav inflasjon.

Jeg skal ikke på dette representantskapsmøtet si mye om inntektsoppgjøret neste vår. Dette vil bli behandlet på ordinær organisasjonsmessig måte først i de enkelte forbund, i LO's administrasjon og i Sekretariatet, som vil legge fram sin innstilling på representantskapsmøtet som er fastlagt til 13.—14. desember. Aktiviteten omkring i grunnorganisasjonene er allerede i gang med sikte på dette oppgjøret. Enkelte forhold vil stå sentralt i drøftelsene om neste års tariffoppgjør. I denne debatten, som vil øke i styrke og omfang utover høsten, tror jeg vi skal legge vekt på å avklare spørsmålet mest mulig innad i vår organisasjon.

Det er all grunn til å regne med at inntektsoppgjøret også vil måtte vurderes

i sammenheng med sysselsettingssituasjonen og den fortsatte prioriteringen av denne oppgaven.

Noen fortsettelse av pris- og inntektsstoppen ut over 1. januar 1980 kan ikke komme på tale. Noen endring av avtaleperioden er heller ikke aktuelt. Når det gjelder pris- og inntektsstoppen, vil jeg gjerne påpeke at det allerede har samlet seg opp og fortsatt vil samle seg opp et prisproblem for enkelte bedrifter gjennom denne 15 måneder lange prisstoppen. Vi må innse det, men dette må ikke oppfattes slik at vi fra faglig hold er innstilt på en alminnelig priseksplosjon fra årsskiftet. Det vil være nødvendig å sette i verk tiltak som også fra denne dato sikrer det brudd med prisspiralen som er oppnådd i denne perioden. Vi må benytte det lave prisleie vi nå er inne i til å komme over i et lavere leie også på lengre sikt.

Prisutviklingen vil være av avgjørende betydning framover. Myndighetene må gjøre sitt ytterste for å innfri intensjonene med prisstoppen. Det vil kreves fast styring slik at vi makter oppgaven med å halvere inflasjonstakten vi har hatt de senere år. Også når en ser noe lenger framover vil prisene langt på vei bestemme utviklingen for oss.

Det mest sentrale spørsmål vi må drøfte framover er lavtlønsspørsmålet. Det er nå helt klart at store grupper av lavtlønte ikke vil vente lenger på framskritt for å løse problemene. Foran forrige oppgjør la vi fram forslaget fra Aspengren-komiteen om et lavtlønnsfond. Hensikten med et slikt fond var å finne nye veier i lavtlønsspørsmålet og å få i gang en diskusjon om overføringer til lavtlønte arbeidstakere i likhet med andre yrkesutøvere i dette landet.

Uansett hvilken form vi velger på våre krav for lavtlønsspørsmålet, synes det for meg helt klart at dette vil bli det vanskeligste og mest sentrale punktet ved inntektsoppgjøret neste år.

— — — —

I forbindelse med den aktuelle situasjonen, vil jeg ta opp spørsmålet om Norsk Front. Dette partiet har lenge drevet en svært tvilsom virksomhet. Vi hadde en bred debatt om dette under siste LO-kongress.

Vedtaket i Kongressen påla oss i administrasjonen et særlig ansvar for å følge utviklingen. Etter episodene 1. mai og spekulasjonene om at Norsk Front kan ha vært innblandet i den slags virksomhet, har det fra grunnorganisasjonene kommet en rekke uttalelser om at LO må vurdere krav om forbud mot Norsk Front. Vi vil komme tilbake til dette spørsmålet. Vi bør først avvente politiets etterforskning av episodene, og eventuelt rettens behandling av saken.

— — — —

La meg også komme litt inn på de krav som er framsatt om å begrense adgangen til politiske streiker. Dette er aktualisert etter Arbeidsrettens dom i for-

bindelse med den bebudede politiske streiken etter vedtak om å bevilge penger til politiske partier fra en bedrift her i Oslo. La meg kort og presist avvise grunnlaget for en slik innsnevring av lønnstakernes rettigheter. Det er en demokratisk rett i vårt samfunn at en kan gripe til et virkemiddel som politisk demonstrasjonsstreik. Vi har kjempet fram denne retten og ser ingen som helst grunn til å gi den fra oss eller avgrense den. Jeg vil i det lengste regne med at en fra borgerlig politisk hold ikke sysler med planer om slike inngrep. Skulle det være tilfelle må en være klar over at dette vil virke som en kraftig utfordring mot en samlet fagbevegelse. Inntil videre vil jeg betrakte Arbeidsgiverforeningens utspill som en overilt reaksjon etter nederlaget i Arbeidsretten, og som de etter en tenkepause vil innse umuligheten i å føre videre.

Jeg er også noe forundret over at en fra Arbeidsgiverforeningens side heller ikke vil forstå forskjellen mellom partipolitiske bevilgninger fra en bedrift og bevilgninger fra en fagorganisasjon.

Senest gjennom et avisinnlegg i Aftenposten og Arbeiderbladet, har N.A.F's administrerende direktør gjort forsøk på å sammenlikne disse to forhold. I tillegg opererer han også med en noe relevant definisjon av en bedrift, — nemlig at en bedrift i virkeligheten er en sammenslutning av mennesker.

Det er muligens til liten nytte, men vi må fortsatt prøve å nå fram med elementær folkeopplysning også i denne saken.

Til slutt vil jeg minne Representantskapet om de utspill som har kommet fra Høyre og senere fra andre borgerlige partier. Lederne for de tre partiene har uttrykt ønske om et samarbeid med LO. Så langt det er mulig å få tak i et mulig innhold i invitasjonene, går de ut på at vi fra LO's side bør forberede oss på borgerlig flertall fra neste stortingsvalg, og at vi derfor vil ha fordel av å innstille oss etter dette.

Det er antydning at i dette perspektiv bør vi gripe anledningen til å lære Høyre og de andre bedre å kjenne.

Ingen kan da ta skade av å lære hverandre bedre å kjenne, heter det i uttalelsen. Det er jeg enig i. Men jeg må da spørre; — hvilke sider ved LO's virksomhet er det de ikke har kunnskaper om? Hvis det er slik det hevdes at Høyre-tillitsmenn er i ferd med å marsjere fram på bred front innad i fagbevegelsen — noe jeg stiller meg tvilende til, — er det jo forunderlig at Høyre ikke har fått tilstrekkelig innsikt gjennom sine egne partifeller. Det er jo på den måten de fleste andre politiske grupperinger arbeider.

Men har så LO og forbundene et behov for å lære Høyre bedre å kjenne? Som jeg tidligere har uttalt: Vi har ikke behov for å komme dem nærmere. Vi kjenner dem og deres politikk. Både det de har stått for i historisk perspektiv og hva de står for i dag. Jeg skal la spørsmålet ligge med dette. I Sekretariatets forslag til uttalelse er det etter min oppfatning gitt tilstrekkelig begrunnelse for

hvorfor et samarbeidsforhold til Høyre og andre borgerlige partier ikke har noen hensikt for fagbevegelsen.

Om tre måneder er det kommune- og fylkesvalg. Et viktig valg også for fagbevegelsen. Vårt felles handlingsprogram slik det ble fastlagt av LO-kongressen i 1977, kan ikke gjennomføres bare gjennom forhandlinger med arbeidsgiverne og gjennomslag hos de sentrale myndigheter. En vesentlig del av programmet må gjennomføres i lokalmiljøet. Fylkeskommuner og kommuner har avgjørende innflytelse på dette. Derfor må også fagbevegelsen engasjere seg politisk i lokalsamfunnet.

Vi må se det som en sentral oppgave å sikre valg av flest mulig LO-organiserte inn i de styrende organer.

Vi vet at mange av LO's medlemsgrupperinger er dårlig representert i det politiske liv. Vi må arbeide langsiktig for å rette opp dette misforholdet. Det vi nå kan gjøre er å gi en oppfordring; — nemlig den at en sikrer de underrepresenterte gruppene inn i fylkesting og kommunestyre.

Viktigst er selvfølgelig hvilken politikk som skal føres. I den anledning vil jeg avslutte med å sitere siste delen fra den foreslåtte uttalelsen: «Representantskapet viser til Kongressens vedtak i 1977 om betydningen av et nært faglig/politisk samarbeid mellom fagbevegelsen og Det norske Arbeiderparti. På dette grunnlag oppfordrer Representantskapet alle fagorganiserte til en aktiv innsats ved valget i september.»

— — — — —

Dirigenten takket LO-formannen for hans innledning og ga ordet til Det norske Arbeiderparti's formann, *Reulf Steen*:

LO-formannen og jeg har i hovedsak delt oppgavene mellom oss slik at han skal omtale den faglige og økonomiske situasjon, mens jeg skal behandle den politiske situasjon. Men selvfølgelig kan det ikke — særlig ikke i en tid da økonomien spiller en så dominerende rolle i hele den politiske debatten — trekkes noe skarpt skille mellom de to temaer.

Det gjelder for de fleste av oss at vi siden før årsskiftet 1977 har hatt følelsen av å befinne oss inne i en tunnel. Både fra et politisk og økonomisk synspunkt har det vært vanskelig å se lyset i enden av tunnelen. Den konservative bølge har løpt parallelt med bølgen av økonomisk tilbakegang over hele Vest-Europa og Nord-Amerika. Valgene i Storbritannia ga den mest konservative regjering landet har hatt siden den andre verdenskrig. Sammenlignet med Margaret Thatcher fortøner tidligere konservative statsministre seg som progressive reformpolitikere. I Vest-Tyskland snakkes det i fullt alvor om Franz Josef Strauss' reelle muligheter til å bli kansler ved neste korsvei. I USA opplever vi i delstat etter delstat at liberale demokrater blir erstattet med konservative republikanere.

Det er mange som spør: Hva kan dette komme av? Hva er forklaringen på den høyre-framgang som vi har registrert også hos oss? Det er vanskelig å gi noe entydig svar på det, like lite som det er mulig å si noe sikkert om det den siste måneds meningsmålinger forteller om en definitiv stans i vår egen høyrebølge. Men det er ihvertfall sikkert at de oppmuntrende meningsmålingene — og jeg tar fortsatt alle forbehold om hvor varige de kan være — stemmer med følelser og inntrykk vi selv har hatt på våre reiser rundt om i landet. Det startet 1. mai, da vi opplevde en sterkere, mer resolutt og pågående oppslutning om våre arrangementer enn på meget lenge. For Arbeiderpartiets vedkommende fortsatte det med landsmøtet, et landsmøte sterkere saksorientert og mer samlet om oppgavene enn siden midten av 60-årene. Ikke rart at motstanderpressen syntes landsmøtet var kjedelig!

Arbeiderpartiets motstandere ville utvilsomt vært tjent med et dramatisk og «spennende» landsmøte. For hva er spennende for dem? Jo, det er dramatiske motsetninger mellom personer og omkring saker og knivskarpe, motsetningsfylte voteringer. Slik «spenning» var det lite av på Arbeiderpartiets landsmøte.

Hvert landsmøte har sin spesielle atmosfære. Den vil selvfølgelig være preget av partiets situasjon og samfunnssituasjon på det tidspunkt landsmøtet holdes. Dette landsmøte ble holdt etter seks år med sammenhengende regjeringsmakt for Arbeiderpartiet. Vi befinner oss i den eiendommelige situasjon at mens våre regjeringer har oppnådd bedre resultater enn regjeringer i noen andre samfunn når det gjelder de viktige samfunnsoppgavene, er det Høyre som har framgang og Arbeiderpartiet som har en viss tilbakegang.

For hva er ikke oppnådd?

I løpet av den fireårsperioden vi har bak oss, er det skapt 150.000 nye heltids og deltids arbeidsplasser. Den disponible realinntekt for lønnstakere er økt med 20 prosent, for minstepensjonister med 28 prosent, for en gjennomsnitts jordbruker med 70—80 prosent. Det kommunale forbruk er økt med 35 prosent, de kommunale investeringer med 25 prosent.

Men viktigst av alt: Vi har greid å holde en høyere sysselsetting enn noe annet land i den industrialiserte verden. Dette har vi klart, samtidig med at tallet på den registrerte ledighet nærmer seg 20 millioner i Vest-Europa og Nord-Amerika.

Er ikke dette resultater vi skulle kunne forsvare med kraft og med overbevisnings tyngde, så vet ikke jeg!

Men så må vi selv ta ansvar for negative virkninger av vår politikk, og vi må høste lærdom fra våre erfaringer. Vi har utvilsomt lagt for liten vekt på å unngå pirket som irriterer, småavgifter her og der og andre mindre betydningsfulle forhold som — ofte berettiget — kan være egnet til å irritere folk i det daglige. Det er også karakteristisk for situasjonen at det virkelig skjellset-

tende tiltaket på den økonomiske politikken område — pris- og inntektsstoppen — har fått bred tilslutning i folket. Dette tiltaket var et uttrykk for handlekraft, og det var lett å forstå. Det var dessuten kraftig nok til at det relativt fort gir resultater. Det kan vi allerede nå se gjennom tegnene til en merkbar bedring av vår utenriksøkonomi.

Det er naturlig i denne sammenheng å knytte noen kommentarer til pris- og inntektsstoppen. Og jeg vil gjerne gjenta hva jeg sa i den siste økonomiske debatten i Stortinget: Uten en ansvarsbevisst fagbevegelse med tillit til den sittende regjering, hadde det aldri vært mulig å gjennomføre et slikt tiltak.

Fagorganisasjonen vil igjen vise at den kjenner ansvar for landets totale økonomi. Men den kan ikke akseptere at den skal spille rollen som passiv mot-taker av beskjeder om hvordan den skal forholde seg. Ansvar og innflytelse må gå hånd i hånd. Et tillitsfullt samarbeid med de faglige organisasjonene vil være helt avgjørende dersom de gunstige virkninger av de ekstraordinære tiltakene skal bli av varig karakter. Også jeg vil i den forbindelse understreke betydningen av et samarbeid for å løse en av fagbevegelsens hovedsaker — nemlig lavtlønnsproblemet. Dessuten: Kravene om moderasjon ved opphevelsen av pris- og inntektsstoppen må ikke ensidig rettes mot de fagorganiserte. Moderasjonskravene må rettes til alle grupper og til alle typer av inntekter.

Det er for øvrig karakteristisk at Høyres hovedtalsmann i debatten, Rolf Presthus, ikke hadde ett ord å si om den positive rolle fagbevegelsen har spilt, og at han i stedet la hovedvekten på det han kalte kravmentaliteten, der adressen var helt tydelig, nemlig fagbevegelsen. — Dette forteller atskillig om det reelle innhold — eller det manglende innhold i Høyres klossete forsøk på å avgi vennskapserklæringer overfor fagbevegelsen.

Jeg skal få lov til å vende tilbake til situasjonen i Stortinget i vårsesjonen, men før jeg gjør det, vil jeg knytte enda en kommentar til bevegelsens situasjon de siste par år. For derfra har vi viktige lærdommer å hente.

Vi må bli dyktigere til å ta i bruk den kraft selve arbeiderbevegelsen representerer. Og nå tenker jeg ikke på at bevegelsen skal brukes som et PR-instrument. Nei, jeg tenker på den rolle bevegelsen må spille som skaper av politikk. Visse tiltak ville tjent på å gjennomgå en modningsprosess gjennom omfattende behandling og debatt i bevegelsens egne organisasjoner før de ble fremmet som forslag. Her har vi alle et felles ansvar. Hvis vi bruker bevegelsen, oppnår vi større sikkerhet på to viktige felter: For det første vil forslagene og tiltakene bli prøvet og belyst fra forskjellige synsvinkler under prosessen. Dermed vil resultatene bli bedre. Når de er ferdig behandlet, vil dessuten bevegelsen være herdet som et kampinstrument det øyeblikk tiltakene skal settes ut i livet, når de skal bli forstått og akseptert av folket.

Jeg skal ikke her ta for meg enkelte saker for å illustrere hva jeg tenker på.

men *for* ofte har vi opplevd at enkelte statsråder og noen få andre representanter for partiet alene har hatt den tunge oppgave å forfekte partiets politikk på visse områder.

For dette er den rolle vårt parti må spille i politikken: Alltid skal vi utålmodig være opptatt av å fremme en reformpolitikk i samsvar med våre mål: produksjon for menneskenes interesser, likestilling, demokrati. Men aldri må vi lage reformene slik at de for folk flest fortøner seg som virkelighetsferne toner. Da kan vi fort bli isolert.

Mange har spurt om landsmøtet ga noen marsjordre. Svaret er lett: Landsmøtet var i seg selv en viktig marsjordre til oss alle. Nå skal vi gi alt hva vi har fram til kommunevalget, og deretter skal vi gi enda mer fram til det viktige stortingsvalget i 1981!

Det er et samlet og kampberedt parti som tar fatt på marsjen!

Da den økonomiske krisen satte inn i 1973, var det i Arbeiderpartiet og fagbevegelsen full enighet om at én oppgave skulle gis prioritet foran alle andre, den fulle sysselsettingen. Vi er ikke et øyeblikk rede til å bruke den fulle sysselsetting som et virkemiddel i den økonomiske politikken, slik det skjer i altfor mange land. Vi ønsker ikke å ofre en generasjon på arbeidsledighetens alter av hensyn til den hellige betalingsbalanse. Men selvfølgelig var vi hele tiden klar over at denne politikken hadde sin pris.

Vanskelighetene er ennå ikke over, selv om vi for norsk økonomi kan vise til gunstige resultater, både når det gjelder balansen i vår utenriksøkonomi, og når det gjelder det generelle kostnadsnivå. Men det dominerende trekk i det internasjonale bilde er likevel at industrilandene etter seks års krise ikke har lykkes med å forme en politikk som kan møte 80-årenes utfordringer. Dessverre ser det heller ikke ut til at de dominerende industrilandene vil gi sysselsettingen samme høye prioritet som vi ønsker å gjøre. Dette betyr igjen at Norge må søke veier som til dels går på tvers av hovedlinjene i den internasjonale økonomi, selv om det selvsagt er grenser for hvor langt vi kan gå våre egne veier, når en tar i betraktning at vi trenger å importere henimot 50 prosent av det vi forbruker og investerer, og eksportere henimot 50 prosent av det vi produserer. Men igjen vil jeg uttrykkelig slå fast: Den fulle sysselsetting må fortsatt være hovedmålsettingen. Norsk arbeiderbevegelse kan aldri akseptere arbeidsledighet som et virkemiddel i den økonomiske politikken.

Med bakgrunn i de forutsetninger som i dag er til stede i internasjonal økonomi, har Arbeiderpartiet i samarbeid med fagbevegelsen utformet et program og en politikk som kan trygge arbeid og inntekt i de nærmeste år. Vi må nå samle innsatsen om å trygge arbeidsplassene i industrien. Landet trenger vekst og framgang i produksjon og eksport dersom vi skal verne den økonomiske og sosiale standard og trygge vår høye sysselsetting.

Industrien inntar en særstilling i kraft av sitt økonomiske omfang, sine mange arbeidsplasser og næringens evne til å utnytte teknologiske framsteg.

En effektiv industri er ikke alene nok til å gi arbeid til alle. Men gjennom industrien legges grunnlag for sysselsetting både i de private og offentlige tjenesteytende næringer. Det er i utviklingen av en konkurransedyktig, moderne industri og av de ulike former for tjenesteyting vi kan skape et arbeidsmarked som gir arbeid for alle.

Gjennom en aktiv statlig industripolitikk og gjennom statens egne bedrifter må samfunnet styrke sin mulighet til å styre utviklingen av industrien. Styringen må skje ved at myndighetene fastlegger retningslinjer og rammer for næringen.

Innenfor disse rammene og under hensyn til de krav bedriftsdemokratiet stiller, er det de enkelte bedrifter som selv har ansvaret for investeringer, planlegging, finansiering, produksjon og markedsføring.

Skal norsk industri makte de konkurransemessige oppgaver den er stilt overfor, må vi få en *vekst i produksjonen pr. sysselsatt*. Dette er nødvendig som ledd i arbeidet med å gjøre prisene på norske produkter konkurransedyktige på verdensmarkedet. Arbeiderpartiet vil understreke at arbeidet med økt produktivitet må formes slik at det ikke fører til større total arbeidsledighet. Hvis behovet for arbeidskraft minskes på enkelte områder, må arbeidsmulighetene økes på andre felter. Både på kort og lang sikt er målet å sikre den fulle sysselsettingen.

I arbeidet med å bedre produktiviteten må de ansatte og deres organisasjoner ha en sentral plass. En økt innsats for bedret produktivitet må gjennomføres på en slik måte at de kvalitative sider i vårt samfunn sikres og videreutvikles.

Utover dette og i tillegg til de helt avgjørende tiltak i den økonomiske politikk for å sikre industriens konkurranseevne, vil Arbeiderpartiet legge vekt på følgende tiltak i industripolitikken:

- + *Bedriftsbeskatningen og kredittpolitikken* vil bli tilpasset behovet for å fremme produktivitet og vekst i industrien.
- + Fortsatt sterk innsats fra myndighetene til *eksportfremmende* tiltak.
- + Innsatsen i *forskning og utvikling* vil bli økt.
- + Det vil bli satt i verk tiltak for å styrke bedriftenes *egenkapital* med sikte på å bedre deres evne til omstilling og vekst.
- + Økte inntekter og høyere fortjeneste i bedriftene skal brukes til å *styrke bedriftene*, ikke til en ubalansert vekst i utbytte, honorarer og lønninger.
- + Den nye *teknologiske utvikling*, bl. a. ved de nye mikroprosessorer, må drøftes nøye igjennom. Riktig utnyttet og styrt dreier det seg om tekniske muligheter til å gjøre menneskenes arbeid lettere og mer effektivt. Myn-

dighetene må i samråd med fagbevegelsen og industrien drøfte de muligheter og problemer den nye teknologien fører med seg, blant annet i forhold til viktige miljøkrav.

- + Det vil fortsatt bli lagt stor vekt på å utvikle energiindustripolitisk samarbeid med andre land.

Utbyggingen av våre energikilder må bygge på en samlet avveining av ressursbruk, miljøverdier og hensynet til sysselsettingen. Innenfor denne ramme er det samfunnets ansvar å skape balanse mellom energitilgang og forbruk. Det må i denne sammenheng legges vekt på et rimelig vekstgrunnlag for vår økonomi med hovedvekt på virkningene for industrien og for distriktene.

Med de nye utsikter til et mer moderat energibehov enn antatt for noen år siden, vil vannkraften fortsatt spille en hovedrolle. Det synes å være grunn til å regne med at energiveksten nå vil bli langsommere enn veksten i produksjonen. Sett samlet gjør dette det lettere både å ivareta vernehensynene og sikre sysselsettingen.

Energien er likevel en knapp ressurs. Tilstrekkelig midler må derfor settes inn for å oppnå en realistisk sparing av elektrisk energi i produksjonen og gjennom bedring av overføringsnettet. Forbruket til alminnelige og industrielle formål må påvirkes med det samme formål. Tiltakene for energiøkonomisering må utformes slik at de får virkning for det samlede energiforbruk. Med den tid det vil ta å utvikle nye og akseptable energikilder, må samfunnet i stigende grad satse på forskning og utvikling av nye energitilganger.

Energitilgang til rimelig pris har vært ett av de få konkurransefortrinn Norge har hatt i en åpen internasjonal konkurranse. Det bør være et mål å gi den eksisterende kraftkrevende industri på ensidige industristeder muligheter for å gjennomføre moderniseringstiltak som kan sette bedriftene i stand til å opprettholde konkurranseevne, lønnsomhet og trygge arbeidsplasser.

Jeg har allerede vært inne på at vi kunne registrere et påtakelig stemnings-skifte i tiden omkring 1. mai. Slike svingninger i den politiske opinion er vanskelig å forklare i ett eller i noen få bestemte forhold. Det vil være summen av et partis politikk som bestemmer hvorvidt det har tillit eller ikke tillit. Jeg tror ikke det er noen overdrivelse å hevde at det stadig blir flere som ser at Arbeiderpartiet sammen med fagbevegelsen bedre er rustet til å møte 80-årenes utfordringer. Men også i sentrum av vårt politiske miljø er det skjedd forandringer. Den maktarroganse som preget Høyre i Stortinget ved begynnelsen av sesjonen, var mot slutten av stortingssesjonen preget av usikkerhet og til dels tafatthet.

Vi legger ikke skjul på at det var Arbeiderpartiet som var preget av en viss tafatthet til å begynne med, en tafatthet skapt av de til dels drastiske endringer

vi ble tvunget til å foreta i den økonomiske politikken og av den markerte Høyre-framgangen på meningsmålingene.

Med behandlingen av Tandberg-saken skjedde det et skifte. Det utviklet seg i partiet — stimulert gjennom drøftinger med fagbevegelsen — en resolutt vilje til å sloss for å beholde regjeringmakten. For det var selvfølgelig det saken til syvende og sist dreide seg om. Selv er jeg ikke i tvil om at de borgerlige i forbindelse med behandlingen av Tandbergsaken var klar til å ta konsekvensene av en regjeringsskifte. De tre partiene var forberedt på å danne regjering, og Lars Korvald var forberedt på å bli statsminister. Det gjør det lettere å forstå den pågående rolle han spilte under debatten, og at det var han som fram-satte mistillitsforslaget.

Om de forskjellige faser av Tandberg-sakens behandling kunne vi nok i arbeiderbevegelsen ha ulike oppfatninger. Men nå ble det helt klart at vi befant oss i en politisk maktkamp som kunne få uoverskuelige følger både på lengre og kortere sikt. Det utviklet seg en fornyet kampkraft i Arbeiderpartiets stortingsgruppe, og ikke bare vant vi maktkampen som var knyttet til Tandberg-saken, men det siste store oppgjøret om den økonomiske politikken ble et klart anti-klimaks for de borgerlige.

Vi har ingen grunn til å henge med hodene ved inngangen til denne sommeren. Heller ikke har vi grunn til å la motløsheten prege vår holdning ved inngangen til 80-årene.

Arbeiderbevegelsen har skapt en ny og grunnleggende erkjennelse: Menneskene selv har krefter i seg til å forme sin virkelighet når de bare vil og kjenner sterkt nok, og når de søker støtte hos hverandre. Dette er en viktig grunn til at vi står fremmede overfor den framtidspessimisme som preger deler av samtidsdebatten. I virkeligheten er den dypt reaksjonær, fordi den overlater våre liv til andre enn oss selv.

Det aktive politiske engasjement fra store og brede folkegrupper som skapte velferdssamfunnet, skal vi ta med oss inn i 1980-årene. Arbeiderbevegelsen har aldri akseptert — og vil heller aldri akseptere — at velgerne er passive mennesker som venter at en elite skal forme politikken for dem. Våre programmer og vår politikk har ikke vært og må heller aldri utarte til å bli innholdsløse løfter på enkeltområder der vi konkurrerer om å løfte størrelsen på løftene i takt med det som fremmes av de andre partiene (raffinerte forsøk på å henge gulerøtter foran nesen på den ene eller andre pressgruppe). Vår oppgave er å innby til medvirkning til og ansvar for å forme et samfunn tuftet på et helhetlig og sammenhengende syn på det menneskelige fellesskap og de krefter som virker i spillet mellom menneskene og den tekniske og sosiale utvikling.

På dette grunnlag tar vi fatt på de nye arbeidsoppgavene.

Dirigenten, *Leif Haraldseth*, takket Reiulf Steen for hans foredrag.

Dirigenten refererte deretter Sekretariatets forslag til uttalelse fra Representantskapet om *den aktuelle situasjon*:

LO's Representantskap har drøftet den aktuelle situasjon.

Representantskapet konstaterer at landets økonomiske situasjon er i klar bedring. Regjeringens politikk har lyktes. Politikken framover må fortsatt innrettes etter arbeiderbevegelsens felles hovedmål om å sette den fulle sysselsetting i første rekke. Fagbevegelsen vil for sin del legge hovedvekten på hensynet til arbeidsplassene og en sosial fordeling. Alle inntektsgrupper må innordne seg de samme hensyn.

Fagbevegelsen har tatt til etterretning myndighetenes beslutning om en 15 måneders pris- og inntektsstopp med utløp ved årsskiftet 1979/80. Alle inntektsgrupper må se det som sin oppgave å føre videre de resultater som dette har gitt med hensyn til redusert inflasjonstakt og tryggere arbeidsplasser. Med en slik målsetting blir det av avgjørende betydning å sikre en rettferdig sosial fordeling av inntektene.

Sysselsettingspolitikken må føres videre. Samfunnet må fortsatt påta seg et vesentlig ansvar for å innfri denne målsetting. Ved gjennomføringen av nødvendige strukturendringer må myndighetene sørge for fast styring og sikre at fagbevegelsens organer aktivt trekkes inn i beslutningene. Støtteordningene til næringslivet må utformes i tråd med dette.

Representantskapet konstaterer at den borgerlige opposisjon i Stortinget ikke har presentert noe samlet alternativ til Regjeringens politikk.

Den senere tid har de borgerlige partier kommet med utspill med sikte på samarbeid med fagbevegelsen. De konkrete saker partiene kan tenke seg «samarbeid» om er ikke oppgitt. På prinsipielt grunnlag med henvisning til LO's vedtekter og målsettingene fastlagt i LO's Handlingsprogram, må Representantskapet bestemt avvise samarbeid med Høyre eller andre borgerlige partier. Dertil kommer de historiske kjennsgjæringer som viser hvordan Høyre konsekvent har stilt seg på motsatt fløy i forholdet til fagbevegelsen. I tillegg kommer erfaringene fra de aktuelle saker som har vært framme den senere tid. Fagbevegelsens arbeid for den nye arbeidsmiljøloven og en rettferdig sykelønnsordning har ikke hatt særlig aktiv oppslutning fra Høyre.

Historisk som prinsipielt og praktisk avviser Representantskapet samarbeid med de konservative med Høyre i spissen.

Den 17. september er det kommune- og fylkesvalg. Det er viktig at flest mulig av LO's medlemmer velges inn i kommunestyre og fylkesting. LO's mål ved valget blir å sikre mulighetene for å gjennomføre LO's Handlingsprogram i lokalsamfunnet. Representantskapet viser til Kongressens vedtak i 1977 om betydningen av et nært faglig/politisk samarbeid mellom fagbevegelsen og Det norske Arbeiderparti. På dette grunnlag oppfordrer Representantskapet alle fagorganiserte til en aktiv innsats ved valget i september.

Ordsiftet

Svein Fjellheim, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, tok opp de nye retningslinjene for faglig-politiske utvalg i kommuner og fylker. — Samarbeidskomiteen mellom Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti har, såvidt jeg vet, uttalt at medlemmene av slike utvalg skal oppnevnes av partiet. For fagbevegelsens representanter ute i distriktene er det imidlertid et sterkt ønske at medlemmene i de faglig-politiske utvalgene både i kommuner og fylkesting blir valgt av fagbevegelsen selv. Utvalgene heter jo Arbeiderpartiets faglig-politiske utvalg. Partimedlemskap i DNA er forutsetningen for å bli medlem av slike utvalg, og man behøver da ikke å nære noen frykt for infiltrasjon i utvalgene. Jeg er selvfølgelig enig med Reiulf Steen i at bevegelsen er vårt kampinstrument. Fagbevegelsens tillitsmenn rundt på våre arbeidsplasser skal gå ut i den kommunale og fylkeskommunale valgkampen. Det må være en forutsetning at de som sitter i faglig-politiske utvalg blir orientert om de saker fagbevegelsen er opptatt av.

— Saken gjelder det Reiulf Steen understreket på landsmøtet, nemlig at man skal diskutere utad flest mulig saker, og på et bredest mulig grunnlag. Dette for at den enkelte skal få følelsen av å ha bidratt til saken, selv om man får et annet resultat enn det en selv har gått inn for. Forutsetningen for at dette skal fungere er å bygge videre ut det politiske samarbeidet, med styrer valgt av fagbevegelsen selv.

Jeg vil gjerne har svar på hvorfor dette ikke skjer i de nye retningslinjene.

Arne Løken, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet: — Formannen nevnte i sitt foredrag at han trodde vi ville komme igjennom den situasjonen vi har vært i både med realinntekt og sysselsetting intakt. Det ble vist til at man hadde klart å opprettholde sysselsettingen, og at denne situasjonen formodentlig ville bedres i takt med landets bedrede økonomi. Sysselsettingen kobles hele tiden til landets økonomi, og jeg finner i den anledning grunn til å peke på andre ting som i tida framover vil influere ganske sterkt på sysselsettingen — nemlig datautviklingen. En utvikling som uansett hvor god økonomi landet har, vil kunne føre til et ganske betydelig antall arbeidstakere uten arbeid.

Innen vår sektor — hotell og restaurant — vil man muligens i årene som kommer få en relativt stor utbygging, på grunn av lengre fritid og lengre ferie. Man vil da antagelig oppleve at utviklingen på den teknologiske siden tvinger folk til å ta mer fri. Tjenesteytende næringer er i høyeste grad lavlønnsfag, noe som ikke bare er et norsk fenomen. Ved siden av de sosiale problemer man har innenfor en slik næring, vil man kunne risikere «danske» tilstander, på grunn av at trygden ligger så gunstig an at den er forholdsvis bedre enn den lønn som tilbys innenfor næringen.

Vi må sette oss ned og se på utviklingen, slik at man før en slik situasjon inntreffer, kan gjøre arbeidet i de tjenesteytende næringer attraktivt, både økonomisk og arbeidstidsmessig.

Investeringsavgiften er nå opphevet for industri og bergverk. Vår industri er en meget arbeidsintensiv næring, og jeg vet at vår arbeidsgivermotpart har henvendt seg til myndighetene for at også vår næring skulle tas omsyn til. Investeringsavgiften innebærer f. eks. at hvis en restaurant reduserer på kvaliteten og f. eks. går over fra tøyservietter til papirservietter, så sparer de investeringsavgiften. Tøyservietter er investering — papirservietter forbruksartikkel.

Våre arbeidsgivere skryter av at det er en næring som ikke får subsidier. De glemmer bort alle de millionene som Distriktenes utbyggingsfond satser, og at det er 34.000 arbeidstakere som subsidierer næringen.

Mons Erik Holtbakk, Norsk Tjenestemannslag, hadde tre innvendinger mot det framlagte forslag til uttalelse. — Det står i annet avsnitt at «landets økonomiske situasjon er i klar bedring». Tja, den er vel det. Den andre setningen sier at Regjeringens politikk har lyktes. Det sies at politikken framover fortsatt må innrettes etter arbeiderbevegelsens felles hovedmål om å sette den fulle sysselsettingen i første rekke. Jeg vil da gjerne trekke fram det LO-formannen sa i sin innledning, at i dagens Norge er det en rekke bransjer og distrikter som har store problemer. Vi vet at vi ved siden av dette har mye arbeidsledig ungdom som forgjeves søker etter et arbeid. De tall en opererer med over arbeidsledigheten, er ikke reelle. Situasjonen er derfor ikke slik som framstilt i første avsnitt om at Regjeringens politikk har lyktes. Det blir for sterkt i forhold til ønsket om full sysselsetting.

Jeg tror ikke vi kan løse den nåværende krise på dette området uten å bruke sterkere virkemidler. Krisen bygger ikke minst på at kapitalkreftene ønsker en omstrukturering bl. a. med investering i teknisk utstyr som fjerner arbeidsplasser, produserer billigere og skaper mer fortjeneste. Vi ser allerede klare tendenser på dette i dag, og jeg tror det vil bli verre. Regjeringen har ikke full styring på dette, — derfor har den heller ikke lyktes. Men Steens innlegg peker i retning av en positiv løsning, — noe jeg synes er gledelig. Vi må ta spørsmålet alvorlig før vi selv står midt oppe i den tekniske eksplosjon som vil komme i ganske nær framtid. Midlene vi må bruke må ikke være å fjerne investeringsavgiften, men å kontrollere innføring av all slags teknisk utstyr, både økonomisk og på annen måte.

Når det gjelder Høyres frieri til fagbevegelsen, heter det jo at en ikke skal støte søkende mennesker fra seg. Jeg tenker ikke da på Willoch, men på andre vanlige velgere som ikke vet bedre. Jeg synes derfor at man ikke skal frastøte seg muligheten til også å påvirke disse menneskene.

Jeg kan ikke støtte siste avsnitt i uttalelsen, fordi den oppfordrer meg til å arbeide aktivt for Arbeiderpartiet i valgkampen. Jeg vil dere skal vite at det er ganske mange av oss i Landsorganisasjonen som deler min oppfatning. Jeg tror uttalelsen ville være bra hvis man tar ut denne setningen.

Jeg legger fram følgende forslag:

«2. avsnitt, side 1

Setningen «Regjeringens politikk har lyktes» strykes.

3. setning, side 2 endres til:

«... må Representantskapet bestemt avvise et organisert samarbeid med Høyre eller andre borgerlige partier.»

Siste avsnitt, side 2:

Setningen «Representantskapet viser til Kongressens vedtak i 1977 om betydningen av et nært faglig/politisk samarbeid mellom fagbevegelsen og Det norske Arbeiderparti» strykes.»

Nils H. Johannessen, Sekretariatet, sa seg enig i forslaget fra Sekretariatet og mente at hovedmålet er å sikre den fulle sysselsettingen, — noe som gjør at vi i dag må legge til rette arbeidsplassene vi skal ha i 80- og 90-årene. Det blir sikkert ikke lettere i tiden framover hvis vi ikke fører en politikk som kan styre utviklingen. Det er sagt at det Norge må satse på i framtida, er en høyt utviklet teknologi. Vi må derfor bygge ut forskningen og vårt skoleverk, slik at vi kan nå dette målet. Man er faktisk i utviklingslandene i full gang med det vi her i Norge kaller høyt utviklet teknologi, bl. a. mikroprosessorer. Vi trodde vel egentlig at vi på grunn av vårt høye skolenivå skulle kunne ligge et hestehode foran, og det er da muligens noe betenkelig at utviklingslandene faktisk går foran i dette arbeidet på grunn av den billige arbeidskraften. Vi bør i første rekke bygge ut yrkesskolene. Det er noe skremmende at man legger vesentlig vekt på almenutdanning. Vi bør legge mye større vekt på yrkesrettede skoler, selv om de på mange måter både er kostbare og vanskelige på grunn av mye utstyr og gode verksteder.

Jeg tror det er riktig at man sentralt har en styring med utviklingen av skoleverket. I den forbindelse er det også absolutt nødvendig at vi gir lærerne våre en skikkelig etterutdanning. På enkelte områder er det helt skremmende hvor langt etter lærerne ligger i forhold til det som skjer i arbeidslivet. Vi sendte for en tid tilbake over en uttalelse til partiet og LO fra vårt landsstyre om at man legger vekt på etterutdanningen, ikke minst av lærere. Jeg håper at man i skolemeldingen vil ta hensyn til det, og prioriterer denne saken høyere enn i det utkastet jeg har sett.

Når det gjelder etterutdanning, er det her i Norge vanskelig å betale tapt arbeidsfortjeneste til vanlige arbeidstakere. Man prioriterer høyere funksjonærer, mens vanlige arbeidstakere har liten mulighet til å skaffe seg etterutdan-

ning på grunn av manglende arbeidsfortjeneste. I Danmark har man et system med 85 prosent dekning av tapt arbeidsfortjeneste ved etterutdanning.

En annen fordel vi vil kunne ha i utviklingen for 80- og 90-årene, ligger i vår energisituasjon. Mange er nå opptatt av å bremse energiforbruket, — noe jeg ikke er uenig i, men vi bør ikke bremse på energitilførselen til industrien. Vår vannkraft er vel den mest ideelle energikilde vi har, så vi bør kanskje satse på å bygge ut denne for derved å kunne tilby framtidens industri en skikkelig energikilde.

Erling Ask, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, ønsket å ta opp to spørsmål i forbindelse med hovedinnledningene. — Vi har en rekke industristeder rundt om i landet som på grunn av strukturrasjonalisering nærmest er utdødd. Jeg vil i den anledning vise til bl. a. mitt bosted, Vestfossen. For sju-åtte år siden hadde Vestfossen sju-åtte hundre arbeidsplasser, fire bakerier, to trevarefabrikker, en stor ullvarefabrikk og en papir- og cellulosefabrikk. I dag er Vestfossen egentlig et utdødd sted, med bare ca. 50 arbeidsplasser.

Jeg kritiserer myndighetene for at de i sin stønadspolitikk ikke tar hensyn til de gamle industristedene. Jeg spør meg bl. a. når jeg besøker steder som Hallingdal, og ser hva som er investert av Utbyggingsfondet i reiselivet der oppe: Er det balanse i dette og de steder som nå holder på å dø ut?

Det må kunne gå an å føre en politikk som også tar vare på de gamle industristedene, slik at de ikke blir overlatt til å seile sin egen sjø, som tilfellet er i dag.

Vi har også et annet problem innen industrien; utflyttingen — etablering i utlandet. Vi er ikke imot enhver utflytting, det er tider da det kan være riktig. Men vi kan ikke forstå at hvis en bedrift vil etablere seg her i landet, så må en ha all verdens tillatelser. Hvis samme bedrift vil flytte produksjonen til utlandet, er det nok å søke valutalisens i Norges Bank. Det måtte kunne opprettes et organ hvor de ansatte i industrien kunne bli hørt i en slik sak.

Jeg tror at vi etter hvert vil merke at dette problemet begynner å bli så stort ute på grunnplanet at dere som sitter i ledelsen ikke kan neglisjere det. Dere må ta problemet opp, og finne en løsning på det.

Når det rasjonaliseres i industrien, er vi selvfølgelig enig i at man får bort de helsefarlige jobbene. Men gjennom den strenge rasjonalisering som har skjedd i norsk industri taper vi også det menneskelige aspekt i arbeidet. Vi har fått en miljølov som sier at man skal ha et meningsfylt arbeid, — praksis er en annen.

Når det gjelder Norsk Front, er jeg enig i at dette er en kreftsvulst i det norske samfunn, men jeg er uenig i å forby Norsk Front. Vi bør ved politiske midler bekjempe dette fenomen og rydde det ut.

I løpet av det siste halvannet år har det blitt mye strammere forhold og en

hardere tone ute på bedriftene. Høyre er i dag et revansjelystent Høyre. Det må være fagbevegelsens oppgave å snu denne tendens.

Dagfinn Habberstad, Sekretariatet, ga først uttrykk for at han sluttet seg til de to innledningene som er holdt, men ville på ett punkt ganske kort si litt i tilknytning til det innlederne var inne på, — nemlig den teknologiske utviklingen.

— Vi må konstatere at vi både i fagbevegelsen og i den samlede arbeiderbevegelse i tida framover trenger å aktivisere oss sterkt i forbindelse med den teknologiske utvikling. Det er viktig at vi har visse målsettinger for dette arbeidet, og jeg vil i den anledning referere åtte hovedmålsettinger:

— Det er viktig med et sterkere internasjonalt samarbeid, hvor fagbevegelsen får avgjørende innflytelse på å styre den teknologiske utvikling.

— Det bør være en betingelse at den fulle sysselsetting opprettholdes.

— Arbeidsmiljøet må bli bedre, og at vi gjennom dette kan bibringe økt medbestemmelse for de ansatte.

— De inntektspolitiske målsettingene må oppfylles.

— Opplæringen i forbindelse med utviklingen må bekostes av arbeidsgiver.

— En eventuell fortsatt nedbygging av antall årsverk i industrien må møtes med oppbygging av arbeidsplasser i den offentlige og private tjenesteytende sektor, også ut fra målsettingen å opprettholde den fulle sysselsetting.

— De multinasjonale dataselskapers store interesse for datasystemer, som vil resultere i betydelig nedbygging både i privat og offentlig tjenesteyting, må møtes med krav om fast styring fra fagbevegelsens side.

— Og vi bør til syvende og sist, etter mitt skjønn, få en bedre samlet politisk styring med den teknologiske utvikling.

Jeg vil foreslå at annen del av forslaget fra Sekretariatet får følgende ordlyd:

«Den senere tid har de borgerlige partier kommet med et utspill med sikte på samarbeid med fagbevegelsen. De konkrete saker som partiene kan tenke seg «samarbeid» om er ikke oppgitt. På historisk, prinsipielt og praktisk grunnlag med henvisning til LO's vedtekter og målsettingene fastlagt i LO's Handlingsprogram, må Representantskapet bestemt avvise samarbeid med Høyre og konservative krefter i vårt land.»

og fortsetter med følgende:

«De konservatives ideologiske grunnsyn er på de fleste punkter uforenlig med arbeiderbevegelsens målsettinger. De konservatives praktiske politikk har vist at de ikke har gitt de fagorganiserte en særlig aktiv støtte.

Fagbevegelsens arbeid for den nye arbeidsmiljøloven og en rettferdig sykelønnsordning viste at spesielt Høyre var arbeidsgivernes talsmenn i disse viktige sakene.

Alle interesserte borgerlige partier får kjennskap til LO's forslag om å bedre de fagorganisertes vilkår på alle samfunnets områder. Det er derfor opp til disse partier å vise interesse for å støtte opp om disse forslag. På dette grunnlag vil deres interesse for de fagorganiserte bli bedømt.

Eventuelle forslag fra de konservative vil LO ta standpunkt til i hvert enkelt tilfelle, og meddele sine standpunkter.»

Arne Hasla, Aust-Agder fylke: — Jeg synes Regjeringen i den vanskelige situasjon vi har hatt de siste årene har gjort en god jobb når det gjelder sysselsettingen. Euro-LO går inn for en reduksjon av den ukentlige arbeidstid til 35 timer, nedsetting av pensjonsalderen og lengre ferie. Jeg tror at vi i Norge i tillegg til den femte ferieuken også må få en nedsettelse av pensjonsalderen til 64 år, uten adgang til å arbeide etter denne alder. Vi har sannsynligvis ikke vondt av å arbeide 40 timers uke enda en stund framover. Hvis vi prioriterer senking av pensjonsalderen, så kan flere unge mennesker komme ut i arbeidslivet. Det er en kjennsgjerning at vi har en del skjult arbeidsledighet blant de unge.

— Kan LO være med på en slik prioritering?

Til Reiulf Steen vil jeg si at vi tillitsmenn på grunnplanet arbeider stadig for at Aust-Agder skal bli et «rødt» fylke. Det vi tapte ved kommunevalget i 1975, skal vi ta igjen ved kommende valg med det utgangspunktet vi nå har.

Jeg slutter meg fullt og helt til den framlagte uttalelse.

Wera Ebeltoft, Norsk Tjenestemannslag: — Jeg har alltid ansett det faglig/politiske samarbeidet som den eneste farbare veien når vi skal løse konflikter i vårt samfunn, og spesielt når vi skal gjennomføre reformer som skal komme det enkelte menneske til gode. Jeg er veldig opptatt av det faglig/politiske samarbeidet på det lokale plan, og har alltid oppfattet dette som en bindende avtale, både for LO-medlemmer og DNA-medlemmer. Fagbevegelsens lojalitet har vært meget stor. Det er nok å vise til et eksempel som pris- og lønnsstoppen. Man møter ikke riktig den samme holdningen på lokalplanet, og jeg er meget opptatt av hvordan man skal styrke det faglig/politiske samarbeidet på det lokale plan.

Så er mitt spørsmål: Blir man medlem av LO eller DNA på sine egne premisser, eller på det laget man slutter seg til? Vi hadde engang i lovene for Det norske Arbeiderparti at dersom man var medlem av partiet så pliktet man å være medlem av LO, så sant det fantes tilbud. Jeg skulle ønske vi fikk tilbake denne formuleringen. Skal vi ha et faglig-politisk samarbeid, så må det være likeverdig fra begge sider.

Ny teknologi skaper nye typer arbeidsplasser, samtidig som gamle, tradisjonelle arbeidsplasser nedlegges. I mitt distrikt med ca. 28.000 yrkesaktive har vi i løpet av de siste fem årene bare innenfor industrien mistet 1600 arbeidsplasser. Det er reorganisert ca. 650 arbeidsplasser, og det betyr et nettotap på

950—1000 arbeidsplasser.

I et lite fylke gir en slik situasjon seg selvfølgelig utslag i stor arbeidsledighet. Hvor hadde vi vært hvis Regjeringen ikke hadde satt inn ekstraordinære tiltak og ytt midler i kampen mot dette? Det er skapt flere arbeidsplasser for disse midlene enn de som var registrert som helt arbeidsledige, og gjennom dette hjulpet en hel rekke unge, kvinner, eldre og yrkesvalghemmede. Vi må vel kanskje innrømme at disse virkemidlene har relativt kortsiktig virkning, og problemene framover vil være å finne fram til langsiktige virkemidler.

Vi bør bruke de personrettede virkemidlene og ikke i så stor grad støtte bedrifter. Vi må vel imidlertid kanskje finne oss i en slik framgangsmåte i en overgangssperiode.

Når det gjelder Sekretariatets forslag til uttalelse, støtter jeg Habberstad's forslag. Bakgrunnen for dette er at hvis det skulle bli spørsmål om samarbeid med borgerlige partier, så vil jeg først at de borgerlige skal vise at de er villig til å støtte fagbevegelsen.

I mai var rene vitamininnsprøytingen etter den veldige stigningen på det borgerlige barometer, men vi må ikke glemme alle hverdagene.

— Jeg vil spørre Reiulf Steen: Kan man si at når man blir medlem av DNA, så bør man ta konsekvensen i det forpliktende faglig-politiske samarbeidet som er mellom LO og DNA, og så sant det finnes en mulighet, bli medlem av LO?

Lars A. Myhre, Norsk Olje- og Petrokjemiforbund: — Oljeindustrien er velsignet med så mangt, i vårt forbund var vi velsignet med nestformannen og sjefsideolog i Norsk Front. Dette betød at vi — kanskje som det første forbund — måtte sette oss ned og granske partiets program og hva Norsk Front er, for å finne ut hvilken stilling vi skulle ta til saken. Hos meg er det ingen tvil om at dette er et parti, eller en bevegelse, som har klart beslektede teorier og målsettinger med rent nazistiske og fascistiske idéer.

Jeg vil i den anledning fremme følgende forslag:

«Norsk Fronts program viser at denne bevegelsen har målsettinger som er nært beslektet med nazistiske og fascistiske synspunkter.

Med utgangspunkt i Landsorganisasjonens vedtekter er medlemskap i Norsk Front ikke forenlig med medlemskap i Landsorganisasjonen.»

Jeg tar imidlertid på det sterkeste avstand fra å forby Norsk Front som bevegelse eller parti. Det er et dilemma i et demokrati hvorvidt man skal tillate at det eksisterer ikke-demokratiske bevegelser innenfor demokratiet og i demokratets navn. Jeg tror vi er nødt til å akseptere at det er folk som slåss imot demokratiet, men det må være en soleklar rett for oss som fagbevegelse å utelukke dem som medlemmer, fordi de i sine målsettinger og i sine programpositer har ting som klart motarbeider fagbevegelsens målsettinger.

En annen sak jeg føler meg forpliktet til å ta opp, er den undergravingsvirksomhet av Landsorganisasjonens og de enkelte forbunds avtaleverk som foregår på Kontinentalsokkelen. Det gjelder — i tillegg til vårt eget forbund — minst seks andre LO-forbund. Vi oppdager til stadighet at utenlandske firmaer konkurrerer ut norske firmaer på grunn av sine lønns- og arbeidsvilkår.

I et selskap som arbeider i grenselandet mellom Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Norsk Olje- og Petrokjerniforbund arbeidet høyt kvalifisert arbeidskraft for 2.5 pund, d. v. s. ca. 25 kroner i timen. Overtidsbetalingen ble redusert til 2 pund. Dette var bare ett eksempel, som vi kom over ved et tilfelle.

Utenlandske dykkerfirmaer f. eks. kan arbeide med helt andre oppholds- og avspaseringsperioder enn de norske firmaene er forpliktet til å ha.

Dette fører til at våre organiserte, som strever seg fram til en avtale, dankes rett ut av markedet.

Jeg håper dette er saker som kan stå meget sentralt når Olje-kartellet omsider kommer i virksomhet.

I motsetning til Holtbakk, har jeg personlig ingen vansker med å gi min tilslutning både til forslaget, til Reulf Steen's innlegg og til Tor Halvorsens innlegg. Vi har innen vårt forbund mange som deler Holtbakk's oppfatning, og vi fikk derfor en paragraf i våre vedtekter som klart sier at vi skal være en partipolitisk uavhengig organisasjon. Det er ikke like lett for alle å leve med dette, spesielt ikke når man har vært tillitsmann i Det norske Arbeiderparti i 23 år.

Jeg er derfor forpliktet til å sette fram et alternativt forslag til det som foreligger:

«1. side beholdes, bortsett fra siste avsnitt. Side 2 strykes ned til avsnittet som begynner med «Den 17. september. . . ., som beholdes til og med. . . gjennomføre LO's Handlingsprogram i lokalsamfunnet.» Neste setning: «Representantskapet viser til Kongressens vedtak. . . o. s. v.» strykes.

Så beholdes setningen: «På dette grunnlag oppfordrer Representantskapet alle fagorganiserte til en aktiv innsats ved valget i september».

Dagfinn Aam, Møre og Romsdal fylke: — Vi har mye å glede oss over når det gjelder utviklingen av det faglig-politiske samarbeid i Norge. Vi har nådd resultater som har brakt oss opp i ledelsen på en rekke områder, ikke minst hva sosiale kår og sysselsetting angår. Når vi så møter Høyres og andres utstrakte hånd, så må LO ikke på noen måte legge seg på linje med de såkalte upolitiske organisasjonene og by seg fram på det åpne politiske marked.

Det er to typer bedrifter som har skodd seg på de relativt dårlige tidene vi har hatt i det siste, — bedrifter som har fått en altfor sterk innflytelse på samfunnsutviklingen. Det gjelder konsulentfirmaer og meningsmålingsinstitutter. Vi må ikke glemme at det fortsatt finnes nok av folkevett ute på grunnplanet,

vi er ikke avhengig av disse såkalte ekspertene som aldri har vært skitne på hendene. Hvis bruken av meningsmålingene får utvikle seg, så vil det føre til at meningsmålinger blir et aktuelt argument i den daglige politikk. Vi som har en ideologi, kan tross alt ikke skifte ideologi etterhvert som meningsmålingene skrider fram. Meningsmålingenes resultater er jo avhengig av hvem som stiller spørsmålene, hvordan de stilles og hvem de stilles til. De som mangler argumenter for et syn, kan bare betale et meningsmålingsinstitutt for å få den mening man vil ha fram. Jeg tenker da spesielt på Arbeiderbladets siste meningsmåling.

Så litt om utenlandsk proteksjonisme. Siste ukers overlatelse av store kontrakter til utenlandske verft, på tross av store vansker innenfor norsk verftsindustri, har ført til relativt sterke reaksjoner ute på arbeidsplassene. Dette er naturlige reaksjoner når vi i dag kjenner det mørke-blå Europas proteksjonistiske holdning. Vi vet at utenlandske myndigheter sørger for å beholde kontraktene innenfor sine egne grenser. Jeg sier ikke at dette er en vei å gå, men vi må sørge for at vi fritt kan konkurrere med disse landene. De vi skal konkurrere med bør ha de samme sosiale forhold som her i landet, det bør være en del av konkurranseargumentet.

LO må være oppmerksom på den teknologiske utviklingen. På flere industriarbeidsplasser er det i dag ansettelsesstopp, mens andre grupper arbeidstakere stadig øker. Dette vil gi den teoretisk utdannede ungdommen mye bedre muligheter til å komme ut i arbeidslivet enn ungdom med praktisk bakgrunn. LO må gi dette spørsmål høyeste prioritet, slik at vi kan vise at det faglig-politiske samarbeidet også virker i praksis.

John Borgen, Hedmark fylke, sa innledningsvis at han ikke kunne reise hjem til Hedmark uten å gi tydelig til kjenne at han ikke var enig med Holtbakk og en taler til. Jeg vil si det så sterkt at når man i Representantskapet i LO får representanter som taler Høyres sak, er jeg veldig betenkt. Det må være noe med oppsedingen av disse folkene. Reis hjem, les historien om arbeiderbevegelsen — den faglige og den politiske.

For oss som heldigvis ikke deler den oppfatningen, vi som til daglig møter disse folkene, som har sett hva som har skjedd ved reformer som er blitt de fagorganiserte til del gjennom alle tider, vi som til daglig møter dem i forhandling og vet hva de står for, vi må nødvendigvis få lov til å gi til kjenne og tale rett imot slike representanter. Hvis jeg hadde stått her som representant for Hedmarks fagorganiserte og sagt noe slikt, hadde jeg vært meget betenkt på å reise tilbake.

Selv ikke sykelønnsordningen vil Høyre-folkene praktisere på den riktige måten. Jeg har gjennom den klubben jeg representerer sendt en sak direkte til

LO, der jeg med tall beviser hvordan de går imot oss, slik at vi ikke får 100 prosent lønn under sykdom. Hva med arbeidsmiljøloven, hva med bedriftsdemokratiet? Det har vært snakk om at nettopp dette skal videreutvikles. Dere som snakker Høyres sak, reis hjem og finn ut om de vil være deres representanter. Det er en skam.

Jeg aksepterer fullt og helt det Sekretariatet her har foreslått, skjønt jeg ikke er enig i alt, bl. a. når det gjelder sysselsetting.

Når det gjelder arbeidsmarkedet her hjemme, ble det sagt at myndighetene til enhver tid måtte være beredt til tiltak, og stort sett har det gått bra. I hvert fall er det helt klart at dersom DNA ikke hadde hatt regjeringsmakten i landet, så hadde disse tiltakene ikke vært satt i gang for nettopp å møte slike problemer.

I forbindelse med rentepolitikken er det nå snart på tide å se nærmere på den. Det er for dyrt for de unge å bygge og bo i dag.

Odd M. Lundquist, Akershus fylke; var av den mening at det var to klare, nøkterne og gode innlegg som var holdt av henholdsvis LO-formannen og parti-formannen.

— Jeg har heller ingen betenkeligheter med å godta Sekretariatets forslag til uttalelse. Et faktum er vel at vi nå må erkjenne at vi har medlemmer i Landsorganisasjonen med ulike politiske oppfatninger. Når det er slik, er det vel bare å beklage. Det skyldes vel ene og alene at vi selv ikke har vært flinke nok til å markedsføre den store fordelene vi gjennom tidene har hatt av samarbeidet med Det norske Arbeiderparti.

Mons-Erik Holtbakk har forundret meg mange ganger fra denne talerstolen, og denne gang sender han en invitasjon til å hjelpe Høyre. Skal Høyre-medlemmene være med i Landsorganisasjonen, så får det være på LO's premisser. Vi bør ikke fra LO's side inngå et samarbeid med Høyre på deres premisser. Vi får spille på lag med det partiet som har støttet oss hele tiden fram til i dag. Vel er det slik at vi av og til kan være uenige om fremgangsmåter o. lign., men det er i dette partiet vi til syvende og sist har fått den nødvendige politiske støtte for å gjennomføre de kravene vi har satt fram gjennom LO og fagbevegelsens organer. Ikke noe annet parti kan fagbevegelsen ha full tillit til, og det tror jeg det er ganske stor og bred enighet om.

Dirigenten konstaterte at debatten var slutt og ga ordet til Reiulf Steen og Tor Halvorsen for besvarelse og oppsummering av spørsmålene som var reist i debatten.

Reiulf Steen: — Det vil ikke være betimelig av meg å kaste meg inn i en debatt om hva LO's representantskap skal vedta eller ikke vedta. Imidlertid er det blitt stilt meg en del direkte spørsmål som jeg vil besvare.

Svein Fjellheim reiste spørsmålet om de nye retningslinjene for valg av faglig-politiske utvalg i kommuner og fylker. Da vi behandlet spørsmålet i Samarbeidskomiteen mellom LO og partiet, ble det behandlet som et rent praktisk hensiktsmessighetsspørsmål. Under den behandlingen var det ingen av oss som la noe annet i det enn spørsmålet om hvordan dette kunne gjøres mest mulig praktisk. Vi tenkte ikke på at det kunne melde seg problemer av en slik karakter som ble nevnt her. Hvis det skulle melde seg slike problemer — politiske, eller kanskje vi skal si ideologiske — så får vi drøfte saken på ny. Jeg tror at dette i de fleste kommuner og fylker ikke representerer noe stort problem, fordi man i fellesfora blir enige om hvordan dette arbeidet skal organiseres.

Microprosessoren har også fått tilnavnet «den store arbeidsplassdreperen». Sett på den bakgrunn kunne det være mest nærliggende å møte denne nye teknologien med engstelse, redsel og med et nei. Om vi i arbeiderbevegelsen vender ryggen til ny teknologi, så innebærer ikke det at den unnlater å komme. Det har aldri vært arbeiderbevegelsens svar på ny teknikk og ny teknologi at vi skal si nei til den. Vårt utgangspunkt har alltid vært å spørre: Hvordan skal vi bruke den nye teknologien slik at den kan tjene menneskene, og ikke profitten?

Dette er en kommentar til den betraktning Holtbakk gjorde gjeldende omkring dette. En ting er sikkert, om vi i arbeiderbevegelsen ser det som vår viktigste oppgave å forsøke å hindre at ny teknologi blir tatt i bruk, holde den utenfor landets grenser, så vil vi bli overkjørt av den nye teknologien. Vi har da fratatt oss selv muligheten til å skaffe oss kunnskaper om hva den innebærer, og på grunnlag av de kunnskapene utforme et program for hvordan denne teknologien skal brukes i samsvar med det som er arbeiderbevegelsens prinsipielle målsettinger.

Jeg vet ikke om Holtbakk har mer tillit til Karl Marx enn til meg, innlegg jeg har hørt av ham før, kan tyde på det. Men dette er ren og skær marxisme, om det kan tjene til noen hjelp for Holtbakk i hans vurderinger. Det var jo nettopp det at det ikke var noe svar å knuse spinnerimaskinene som formet selve idégrunnlaget for den moderne arbeiderbevegelse, faglig og politisk, slik den vokste fram i Europa i slutten av det forrige århundre og i begynnelsen av dette. Men det er sagt med like stor tyngde at teknologien ikke skal brukes for profittformål, men brukes for å tjene menneskene og menneskelige interesser. Det er jo den kampen vi stort sett fører fra dag til dag. En av de viktigste faktorer bak den moderne samfunnsutviklingen er den moderne teknologi. Det vi derfor slåss om når vi går til fylkestingsvalg, kommunevalg og stortingsvalg, er nettopp om hvilke krefter som skal ha det sterkeste herredømme over faktorene bak samfunnsutviklingen, og til hvilke formål disse faktorer skal benyttes. Det er det som er kjernen i den politiske kampen. Det er etter min mening

her vi finner den viktigste begrunnelse for at vi skal ha et faglig-politisk samarbeid og en enhetlig arbeiderbevegelse, som kan stå fram som en tilstrekkelig sterk og slagkraftig bevegelse i den daglige kampen om styringen av samfunnet.

Det er en hard og viktig maktkamp som på dette området i virkeligheten foregår også i et demokratisk samfunn. Heldigvis har vi funnet former som ikke gjør det nødvendig for oss å bruke våpen, i bokstavelig forstand, men det betyr jo ikke at kampen er mindre viktig av den grunn.

Jeg synes nettopp når det gjelder styringen av den moderne teknologi at vi finner nye og sterke begrunnelser for hvorfor vi skal ha en enhetlig, samlet arbeiderbevegelse i Norge.

Når det gjelder spørsmålet om den praktiske behandlingen, har vi fra partiets side et data-politisk utvalg, oppnevnt av Samarbeidskomitéen mellom LO og DNA, under ledelse av Lars Skytøen. Utvalget skal utrede spørsmålet om en videre-utvikling av bedriftsdemokratiet. Vi har et utvalg som skal utforme forslag til nytt prinsippprogram for Arbeiderpartiet før landsmøtet i 1981. Endelig har vi et arbeidsprogramutvalg, som arbeider med et arbeidsprogram for neste stortingsperiode, og LO skal ha sitt nye handlingsprogram.

Jeg tror hele spørsmålet om den nye teknologien, som først og fremst har kommet til uttrykk gjennom microprosessen, er så sentralt og viktig at vi må finne en måte å samordne drøftingene våre på alle disse feltene. Vi må binde det sammen med partiets prinsippprogram, arbeidsprogram, binde det sammen med den videre utvikling av bedriftsdemokratiet og arbeidet med utformingen av Landsorganisasjonens handlingsprogram. Vi må så langt vi formår i den tid som står til vår rådighet gi svar på hvordan vi skal møte den teknologiske utvikling. Dette må bli ett av de sentrale elementer både i fagorganisasjonens og i partiets politiske program for det kommende ti-år.

Wera Ebeltoft stilte meg et spørsmål om det enkelte menneskes forhold til partiet og Landsorganisasjonen. Jeg synes det er helt selvfølgelig at i det øyeblikk man er medlem av partiet, så er man medlem av Landsorganisasjonen. Det synes for meg å være en selvfølge, men det hjelper jo ikke hvis vi fortsatt har et problem her vis a vis ganske store grupper av befolkningen. Dette gjelder både LO og partiet. Og selv om jeg med alt jeg har inne i meg reagerer mot at en skulle møte slike holdninger med noe annet enn knyttneven, så må jeg erkjenne at det ikke er noe brukbart redskap for å oppnå resultater på disse områdene, verken for fagbevegelsen eller for partiet.

Jeg skal i den forbindelse nevne en av de eldste yrkesgrupper vi har, lærerne. Det som er karakteristisk for gruppen av lærere er den enorme veksten de siste årene, ikke minst takket være den utdanningspolitikk som fagorganisasjonen og partiet har stått bak. De er i dag en av våre aller største yrkesgrup-

per. De har sin egen lærerorganisasjon. Hvis vi skulle si til lærere som ville melde seg inn i Det norske Arbeiderparti at de kunne få bli medlemmer av DNA hvis de LO-organiserte seg, så ser alle at det er en helt umulig situasjon.

Jeg bruker eksemplet med lærerne også fordi jeg synes vi her finner en god illustrasjon på hvordan Landsorganisasjonen har behandlet forholdet til en såpass stor yrkesgruppe på en måte som er offensiv, men uten å være knyttnevepreget. Man har sagt til lærerorganisasjonen: La oss samarbeide. Da vil man kunne utvikle en prosess der lærerne selv oppdager at de hører hjemme i en stor felles organisasjon av lønnstakere. Dette er en annen måte å føre kampen på enn i 20 og 30-årene.

En helt annen sak er det hvis det er folk som jobber i en bedrift hvor det er naturlig å LO-organisere seg. Da bør kravet til LO-medlemskap være ubetinget overfor DNA-medlemmer.

Dirigenten takket Reiulf Steen for hans kommentarer til innleggene, og ga ordet til LO-formannen,

Tor Halvorsen, som først ga uttrykk for sin glede over at vi har fått en debatt om aktuelle spørsmål som var grunnlaget for innledningene. Det var nok mange som hadde ventet at vi i dag skulle få en debatt om det kommende tariffoppgjør i 1980. Men her har Representantskapet på vanlig saklig måte holdt seg til det som i dag var aktuelt. Man skal få full anledning til å diskutere opplegget for tariffrevisjonen på neste representantskapsmøte.

Dette har gitt oss muligheten til å utdype en del konkrete problemer som er til stede.

Når det gjelder spørsmål som knytter seg til den teknologiske utviklingen, snakker vi stadig om at vi her står overfor nye problemer. Det vil kanskje være riktigere å si at vi her står overfor en stor utfordring når det gjelder å løse problemene som den teknologiske utviklingen fører med seg. Det er ikke første gang norsk fagbevegelse står overfor denne situasjon. Teknologisk utvikling har vi hatt i flere generasjoner. Strukturendringer er noe vi har måttet leve med, og vi har etter hvert søkt å løse disse på ulike måter. Det bør vi også søke å gjøre i framtida.

Jeg vil imidlertid ikke legge skjul på at man kan få visse overgangsproblemer i forbindelse med innføring av ny teknologi. Men jeg tror likevel at vi har muligheter for å styre utviklingen via faglig kamp og faglig-politisk virksomhet. Dette er også et meget viktig internasjonalt spørsmål. Det viser også den kjensgjerning at Kongressen i Euro-LO var opptatt av denne saken. Det er ikke en sak som kan løses nasjonalt og ses isolert i det enkelte land. Det er i aller høyeste grad et spørsmål som må ses i internasjonalt perspektiv, og finne sin løsning i samarbeidet med den internasjonale fagbevegelse og arbeiderbevegelsen rundt omkring i de land vi samarbeider med.

Det som er problematisk, og som jeg synes virker skremmende, er at enkelte forsøker å bygge opp et problem, hvor de blant annet sier at den teknologiske utviklingen går så raskt at vi nå kan klare oss med bare å bruke 60 prosent av den kapasitet som vi i realiteten kunne ha i forbindelse med den teknologiske utviklingen. Og hvis det er ett punkt vi i fagbevegelsen ikke kan akseptere, så er det at vi ikke skal bruke produksjonsmulighetene den tekniske utvikling gir oss til å løse oppgaver som vi i det totale samfunn står overfor. Når vi vet at to tredjedeler av verdens befolkning står overfor problemer av en helt annen karakter enn den vi vanligvis snakker om, så har vi ikke lov til å si at vi bare skal bruke 60 prosent av kapasitetsutnyttelsen som den nye teknologien gir oss muligheter for.

Det er klart at i en situasjon som i Vest-Europa, med over 20 millioner arbeidsledige, vil man alltid være på vakt. Og her skal vi være på vakt mot det som kan skje dersom disse nye metodene misbrukes til å føre folk ut i arbeidsledighet.

Dette er en oppgave som både den faglige og politiske arbeiderbevegelsen vil stå vakt om.

Det er i den forbindelse helt naturlig at man er opptatt av ungdommens problemer, når vi vet at i Europa er 40 prosent av de arbeidsledige ungdom under 25 år. Når man ser slike problemer, er det både naturlig og riktig at Representantskapet i LO er opptatt av de konsekvenser som måtte komme dersom vi skulle få en situasjon som dette.

Hasla var inne på spørsmål vedrørende sysselsettingssituasjonen som var oppe på møtet i den Europeiske Faglige Samorganisasjonen i forbindelse med kortere arbeidstid, lengre ferie og lavere pensjonsalder. Vi har allerede tatt stilling til at vi i denne periode vil prøve å finne en løsning på den femte ferieuken. Vi har med 67 år en av de høyeste pensjonsaldere i Europa. Kongressen var imidlertid av den oppfatning at det er mer riktig å komme over på en fleksibel pensjonsalder enn å få fram et lavere statistisk tall enn 67 år. Det vi ønsker, er å komme fram til en rettferdig pensjonsalder som gir det enkelte menneske muligheter ut fra sin fysiske og psykiske situasjon. Dette arbeid er i gang og er nedfelt i vårt handlingsprogram for perioden vi nå er inne i.

Myhre nevnte de problemer oljesektoren har, og det er vel ingen som er i tvil om alle de vanskeligheter et slik nytt område har. I likhet med Myhre vil jeg håpe at den kartellordningen man nå har fattet vedtak om, vil kunne få dette bedre under styring.

Myhre var også inne på Norsk Front, og henviste til at vi ikke bør ha slike medlemmer i vår organisasjon. Vi har allerede vedtektsbestemmelser i fagbevegelsen om dette. Jeg tror det er uklokt i et slikt spørsmål å fatte et vedtak nå på slutten av et representantskapsmøte.

Jeg vil be om at Representantskapet kan gi sin tilslutning til at Myhres forslag blir oversendt Sekretariatet til nærmere vurdering, også i kraft av de vedtektsbestemmelser vi allerede har om dette.

Dirigenten takket Tor Halvorsen, og konstaterte at man sto igjen med en rekke forslag.

Han tok først for seg forslaget fra Lars A. Myhre og foreslo dette oversendt Sekretariatet for videre behandling.

Vedtak:

Dirigentens forslag ble enstemmig godkjent.

Deretter foreslo han at Dagfinn Habberstad's forslag ble oversendt LO's administrasjon, som gis fullmakt av Representantskapet til å finformulere forslaget til uttalelse etter den diskusjon som har vært ført på dette møtet.

Lars Skytøen, Sekretariatet, ba om ordet og sa seg fornøyd med uttalelsen som foreligger.

— Om nå imidlertid forslaget fra Habberstad skal oversendes Administrasjonen, så må det være med den helt klare forutsetning at det er den første delen som i tilfelle skal være med i den redigering som skal skje. Jeg er enig med LO-formannen i at den andre delen er uakseptabel.

Dagfinn Habberstad, Sekretariatet, ville klargjøre sitt forslag fordi han hadde inntrykk av at enkelte hadde oppfattet siste delen av hans forslag som en åpning til borgerlige partier. Det er min klare forutsetning at dette ikke skal skje. Mitt forsøk gikk i retning av at man skulle la disse partiene selv få svare for hvilket syn de hadde på de saker som de fagorganiserte er opptatt av. Og på den måten avvise utspillet fra bl. a. Høyre.

Bjarne Baardsen, Sekretariatet, sa at han ikke kunne skjønne hensikten med å oversende Habberstad's forslag til Administrasjonen. Det er et motforslag mot Sekretariatets forslag og bør settes opp mot dette.

Dirigenten kunne imidlertid ikke på noen måte se Habberstad's forslag som et motforslag til den foreliggende tekst. Han mente at det var en redaksjonell endring, og sa at han gikk ut fra at man kunne gi Administrasjonen fullmakt til å se første delen av Habberstad's forslag i sammenheng med den endelige formulering av forslaget.

— Jeg foreslår igjen at Habberstad's forslag på den bakgrunn oversendes Administrasjonen.

Vedtak:

Dirigents forslag ble enstemmig vedtatt.

Når det gjelder Holtbakk's forslag, kunne dirigenten ikke se at det var grunnlag for oversendelse fordi det var prinsipielle endringer i forhold til teksten i forslaget fra Sekretariatet.

Dirigenten foreslo at man tok en alternativ votering mellom de forslag Holtbakk hadde fremmet og det forslag til uttalelse som foreligger fra Sekretariatet.

Denne framgangsmåte ble godkjent.

Første del av Holtbakk's forslag gjaldt 2. avsnitt, side 1 — at setningen «Regjeringens politikk har lyktes» skal strykes.

Vedtak:

Sekretariatets forslag vedtatt mot tre stemmer.

Dirigenten tok deretter opp annen del av Holtbakk's forslag med følgende tekst: «...må Representantskapet bestemt avvise *et organisert* samarbeid med Høyre eller andre borgerlige partier». Holtbakk foreslår altså at «et organisert» skal tilføyes formuleringen i Sekretariatets forslag.

Vedtak:

Sekretariatets forslag ble vedtatt mot 2 stemmer.

Dirigenten opplyste at Holtbakk's siste forslag er identisk med en del av Myhres forslag, og foreslo at disse ble tatt opp til avstemning samtidig. Dette forslaget gjelder stryking av setningen som begynner med «Representantskapet viser til Kongressens vedtak. . . . o. s. v.»

Vedtak:

Sekretariatets forslag ble vedtatt mot 5 stemmer.

Dirigenten foretok så votering over Lars A. Myhre's forslag (side).

Vedtak:

Sekretariatets forslag ble vedtatt mot 2 stemmer.

Tor Halvorsen fikk ordet til avslutning. Han takket for et nytt saklig møte i vårt representantskap.

— Vi har etter mitt syn diskutert en del aktuelle og viktige spørsmål. Vi har gitt synspunkter til forbundene når det gjelder utvidelse av Grunnforsikringen. Alt i alt vil jeg betegne dette som et representantskapsmøte av god karakter, som vil gå inn i rekken av de mange andre.

Jeg takker dere alle for frammøtet og ønsker dere god sommer. Ta en hilsen med hjem til våre medlemmer i de respektive organisasjoner.

Navneliste

Følgende representanter møtte:

Arbeiderpartiets Presseforbund:

Finn Arne Eriksrud, Hamar.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer:

Magnus Midtbøe, Olav Markussen, Greåker.

Norsk Arbeidsmandsforbund:

Ole Flesvig, Oslo, Ole Bergsrønning, Løkken Verk, Mellvin Steinsvoll, Molde, Knut Arnesen, Skaidi, Ingvald Berntsen, Figgjo, Margit Ulvøy, Fønnes.

Norges Befalsforbund:

Theodor Theodorsen, Oslo.

Bekledningsarbeiderforbundet:

Bjarne Bårdsen, Oslo, Torbjørn Simonsen, Sandefjord, Ingeborg Jacobsen, Drammen.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:

Kjell Martinsen, Oslo, Villy Jacobsen, Oslo, Knut Mansås, Oslo, Willie Kristensen, Oslo, Lars Eide, Haugesund, Gudmund Gyberg, Kristiansand S, Randolph Vikan, Bangsund.

Norsk Elektriker- og Krafistasjonsforbund:

Kåre Haga, Oslo, Gunnar Grimnes, Gunnar Andersen, Oslo, John Erik Eriksen, Halden.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund:

Reidar Albertsen, Sofiemyr.

Norsk Grafisk Forbund:

Per Thorkildsen, Oslo, Stener Syversen, Oslo, Gunnar Kokaas, Oslo.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund:

Kåre Dalberg, Oslo.

Handel og Kontor i Norge:

Kåre Hansen, Oslo, Bjørn Hansen, Sarpsborg, John Ravnaas, Oslo, Knut H. Bjaaland, Heistad, Brit Kvaale, Trondheim, Ann Jorid Thingvold, Tromsø, Hilmar Olsen, Gjøvik.

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet:

Gry Midle, Oslo, Arne Løken, Oslo.

Norsk Jernbaneforbund:

Leif Thue, Oslo, Enok B. Skramstad, Elverum, Alf Haugen, Trondheim, Haldor Krokeide, Nesttun.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:

Jan Balstad, Oslo, Harald Hansen, Oslo, Sverre Eriksen, Tønsberg, Finn Andersen, Oslo, Steinar Eidsvik, Bergen, Johan Gjølme, Stavanger, Gunvor Løver, Kongsberg.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

Wilhelm Thoresen, Oslo, Olav Kjøbstad, Oslo, Sverre Dahl, Porsgrunn, Helge Paulsen, Aspelund, Erling Ask, Vestfossen, George Gram Olsen, Sandefjord, Anna Låg, Vestfossen.

Norsk Kommuneforbund:

Reidar Øwre, Oslo, Else Moe, Oslo, Reidar Karlsen, Øverbygd, Gerd Landfald-Nielsen, Skien, Gunner Bertelsen, Gressvik, Edel Myhre, Trondheim, Willy Davidsen, Bergen.

Lensmannsetatens Landslag:

Olav Klepp, Oslo.

Norsk Lokomotivmannsforbund:

Gunnar Tønder, Lørenskog.

Norsk Musikerforbund:

Sigurd Lønseth, Oslo.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund:

Rolf Frøysland, Oslo, Ruth Kolstad, Oslo, Erling Berg, Honningsvåg, Svein Fjellheim, Stavanger, Rolf Svestad, Flatåsen.

Norsk Olje- og Petrokjemiforbund:

Lars A. Myhre, Stavanger.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

Arne Marthinsen, Oslo, Torger Seland, Skien, Kjell Henning Johansen, Bergenhaugen.

Postfolkenes Fellesforbund:

Gunnar Solvang, Den norske Postorg., Anders Renolen, Den norske Postorg., Erling Sandvig, Norsk Postforbund.

Norsk Sjømannsforbund:

Kåre Kristoffersen, Oslo, Kaare Kjæraas, Sandefjord, Bernt Midtbø, Bergen, Olav Bjørklund, Tromsø, Willy Syversen, Fredrikstad.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund:

Magne Johannessen, Oslo.

Norsk Sosionomforbund:

Bente Wilmar, Oslo.

Norsk Sufflørforbund:

Eva Melgaard, Oslo.

Telefolkenes Fellesforbund:

Ove Ragnar, Norsk Tele Tjeneste Forbund, Odd-Kåre Kvalheim, Telegrafmennes Landsforb.

Norsk Tjenestemannslag:

Dagfinn Habberstad, Oslo, Bjarne Ingsøy, Oslo, Bjarne Breistein, Breistein, Mons Erik Holtbakk, Røyken, Wera Ebeltoft, Arendal, Kari Pedersen, Oslo.

Norsk Transportarbeiderforbund:

Arne Hermansen, Oslo, Ole Foshaug, Bakkehaug, Odd Bach, Oslo.

Norsk Treindustriarbeiderforbund:

Anton Solheim, Oslo.

FYLKENES REPRESENTANTER:

Akershus fylke:

Odd M. Lundquist.

Aust-Agder fylke:

Arna Hasla.

Buskerud fylke:

Kristoffer Løvlid.

Finnmark fylke:

Ulf Lorentzen.

Hedmark fylke:

John Borgen.

Hordaland fylke:

Yngvar Helle.

Møre og Romsdal fylke:

Dagfinn Aam.

Nordland fylke:

Liv Johansen.

Oppland fylke:

Tron Strand.

Oslo fylke:

Vally Børnich.

Rogaland fylke:

Johnny Håkon Mageland.

Sogn og Fjordane fylke:

Kåre Bruflat.

Telemark fylke:

Torolf Mathisen.

Troms fylke:

Sigmund Lorentsen.

Nord-Trøndelag fylke:

Jan Olav Håven.

Sør-Trøndelag fylke:

Jan Inge Åsmul.

Vest-Agder fylke:

Nils Haaland.

Vestfold fylke:

Arne Marum.

Østfold fylke:

Edgar Hultberg.

Fra Sekretariatet:

Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Thor Andreassen, Øystein Larsen, Finn Nilsen, Otto Totland, Lars Skytøen, Arne Born, Einar Hysvær, Walter Kolstad, Roar Helgesen, Eivind Strømmen.

Varamenn til Sekretariatet:

Ole Knapp, Yngve Hågensen, (Nr. 135, 136, 137 og 138 møter som varamenn for formann, nestformann, hovedkasserer og l.sekretær), Sverre Kortvedt, Arild Kalvik, Rolf Hauge, Olaf Axelsen, Nils H. Johannessen.

Observatører:

Arthur Svensson, Odd Isaksen, Dagfinn Habberstad, Svein Morgenlien.

Statstjenestemannskartetlet:

Albert Uglem.

LOs kvinnesekretær:

Evy Buverud Pedersen.

Fagorganisasjonens funksjonærgruppe:

Inger Halvorsen.

Revisjonsutvalget:

Harry Jørgensen, Jens Torp, Storm Lundberg.

DISTRIKTSKONTORENE:

LOs distriktskontor i Bergen:

Finn Lien og Olav Lerø.

LOs distriktskontor i Bodø:

Hans Nordahl Jensen og Odd M. Bakkejord.

LOs distriktskontor i Drammen:

Harry E. Andersen.

LOs distriktskontor i Førde:

John Bjarne Hjelmeland.

LOs distriktskontor i Gjøvik:

Roar Løver.

LOs distriktskontor i Hamar:

Aage Søgård.

LOs distriktskontor i Kirkenes:

Odd Holmgren.

LOs distriktskontor i Kristiansand:

Aage Bjorvand.

LOs distriktskontor i Molde:

Johnny Røed.

LOs distriktskontor for Oslo og Akershus:

Øivind Hvattum.

LOs distriktskontor i Porsgrunn:

Harald E. Olsen og Gerhard Lunde Larsen.

LOs distriktskontor i Sarpsborg:

Rolf-Thore Hildebrandt.

LOs distriktskontor i Stavanger:

Erling Høiland.

LOs distriktskontor i Tromsø:

Svein Rasmussen.

LOs distriktskontor i Trondheim:

Rikhard Haugen.

LOs administrasjon:

Egil Ahlsen, Gunnar Andersen, Tor Andersen, Per Brannsten, Artur Bruflat, Johan-Ludvik Carlsen, Karl Nandrup Dahl, Sverre Englund, Svein Fjæstad, Steinar Halvorsen, Harry O. Hansen, Per Haraldsson, Thorleif Holth, Thor-Erik Johansen, Ragnar Røberg Larsen, Kjell Lien, Erik Nilsen, Jon Nilsen, Mirjam Nordahl, Børre Pettersen, Stein Reegård, Knut Ribbu, Rutner Rønnestad, Odd Harald Røst, Ulf Sand, Kaare Sandegren, Arne G. Strangel, Kjell Terkelsen, Eidar Trulsen, Richard Trælne, Kai Aagaard.

Norges Urmaker Svenneforbund:

Per Steinar Lundborg.

Samarbeidskomitéen DNA-LO:

Reiulf Steen, Gro Harlem Brundtland, Ivar Leveraas, Trygve Bratteli.

Spesielt innbudte:

Tor Aspengren, Odd Højdahl, Parelus Mentsen, Thorleif Andresen.

Referent:

Berit Henriksen.

TALERLISTE

	Side
Albertsen, Reidar	4
Andersen, Finn	13
Andreassen, Thor	6,14,15,29
Ask, Erling	13,52
Axelsen, Olaf	21
Borgen, John	28,57
Baardsen, Bjarne	63
Ebeltoft, Wera	34,54
Fjellheim, Svein	49
Flesvig, Ole	26
Frøysland, Rolf	22,27
Habberstad, Dagfinn	53,63
Halvorsen, Steinar	6
Halvorsen, Tor	3,4,32,33,34,35,48,61,64
Haraldseth, Leif	4,35,48,58,61,63
Hasla, Arne	33,54
Holtbakk, Mons-Erik	50
Hysvær, Einar	17,29
Isaksen, Odd	13,25
Jakobsen, Ingeborg	4
Johannessen, Nils	5,51
Kristensen, Willie	3,13
Larsen, Ragnar Røberg	5
Lorentzen, Ulf	28
Lundquist, Odd Magne	28,58
Løken, Arne	49
Løver, Gunvor	34
Myhre, Lars A.	55
Ravnaas, John	20
Skytøen, Lars	24,63
Steen, Reiulf	41,58
Strand, Tron	6
Strangel, Arne G.	12
Totland, Otto	19
Aam, Dagfin	26,56

